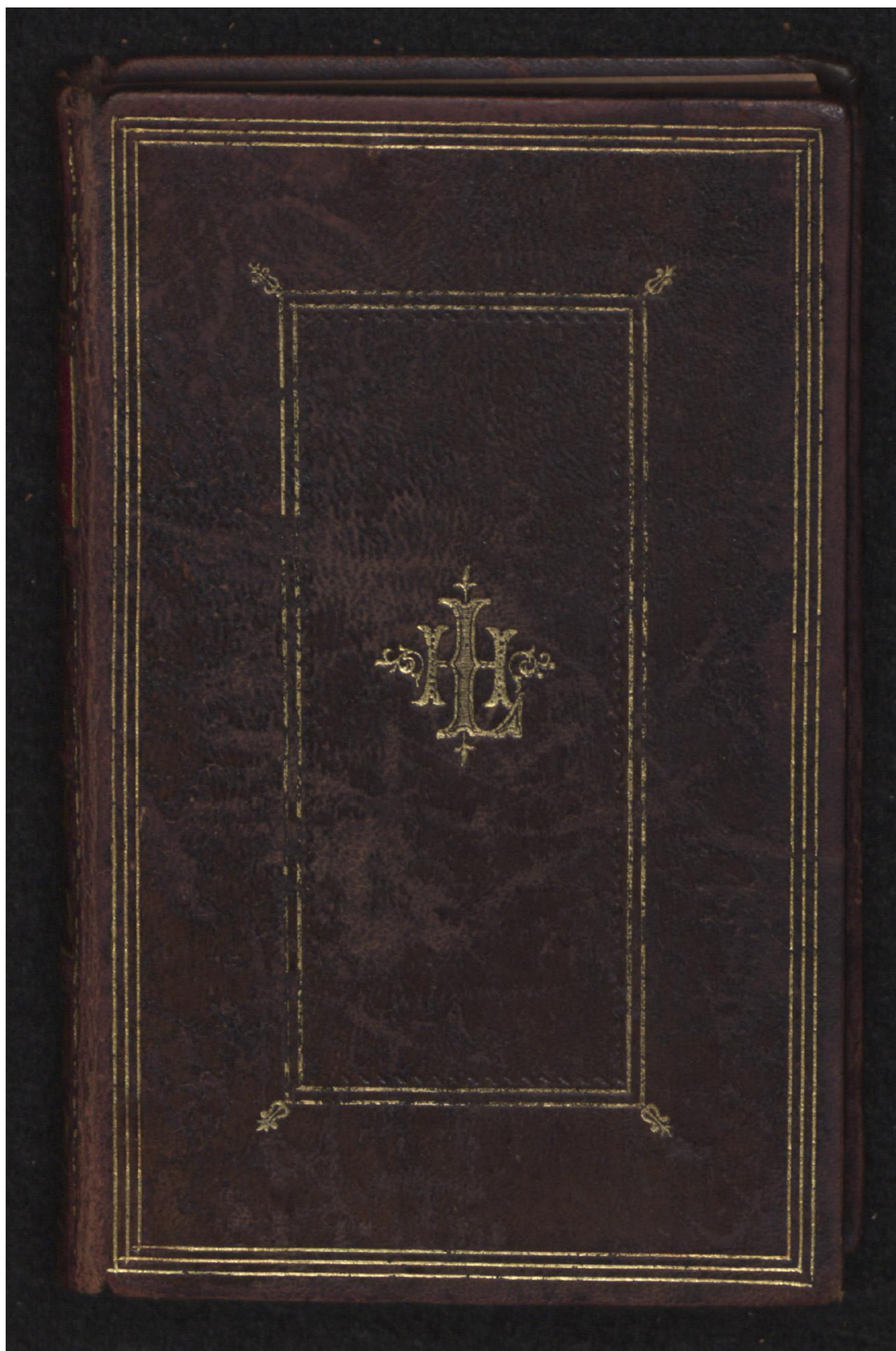
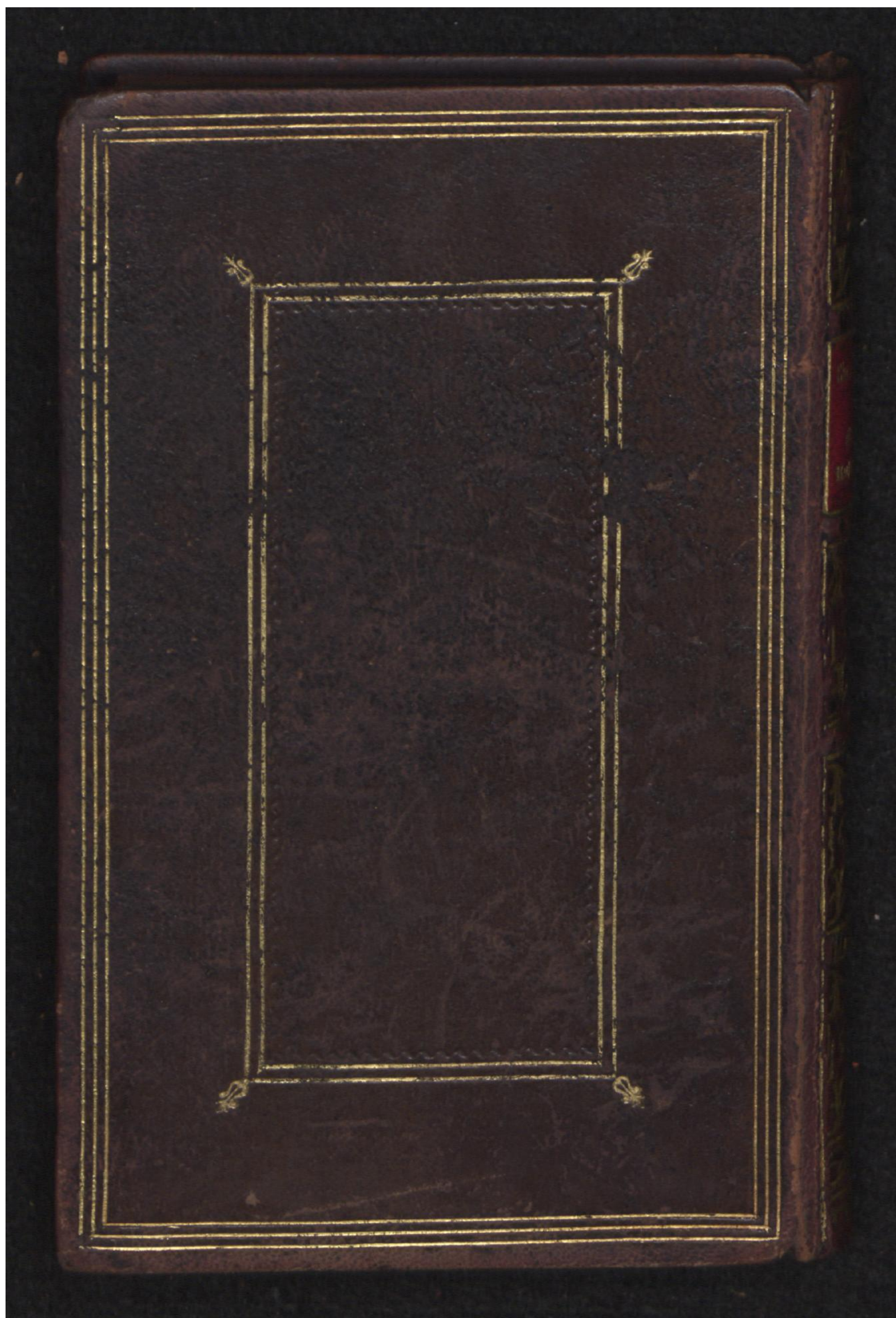

Chr. Nielsen,
Fru
Birgitte
Rosenkrans.

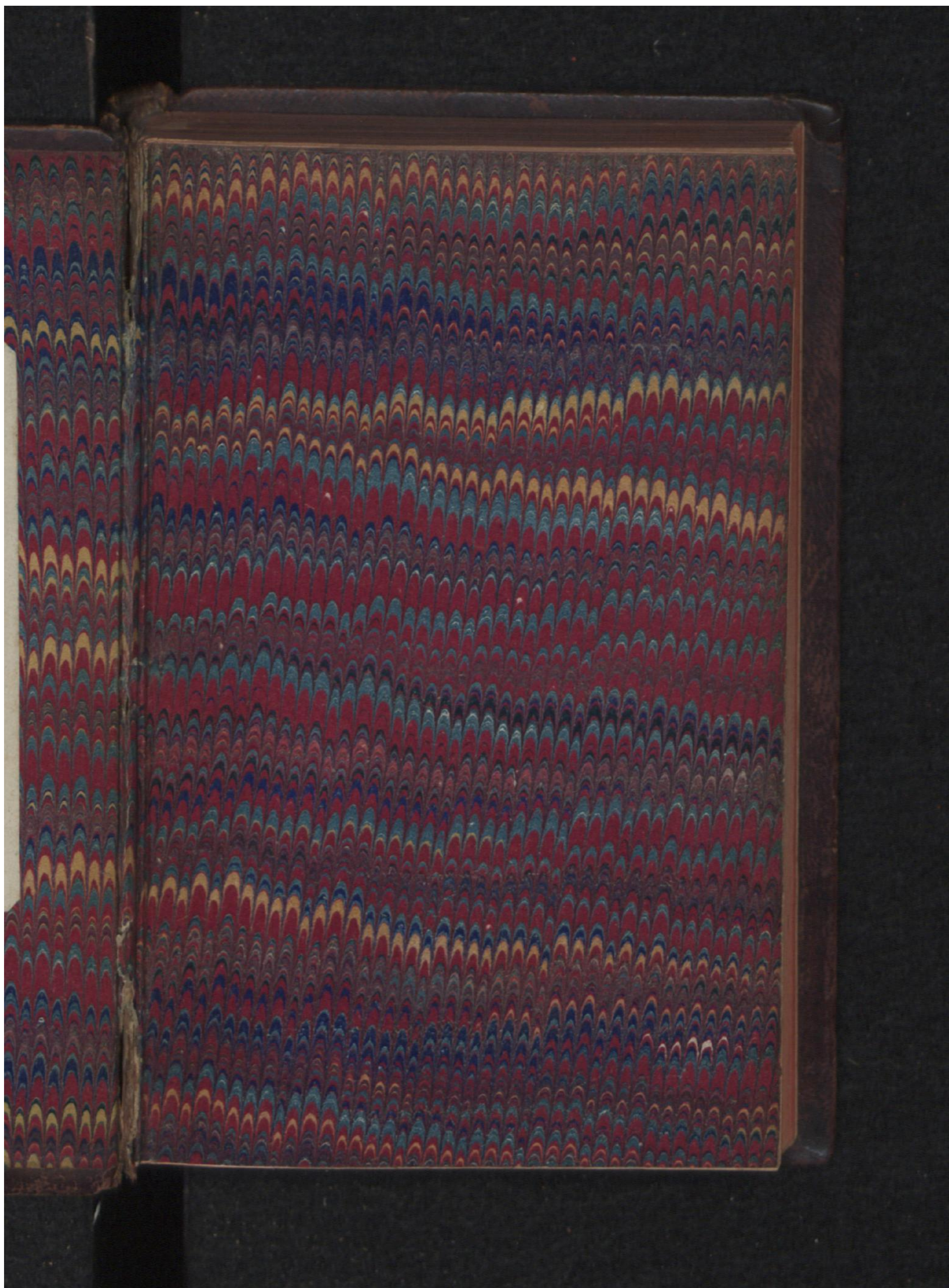

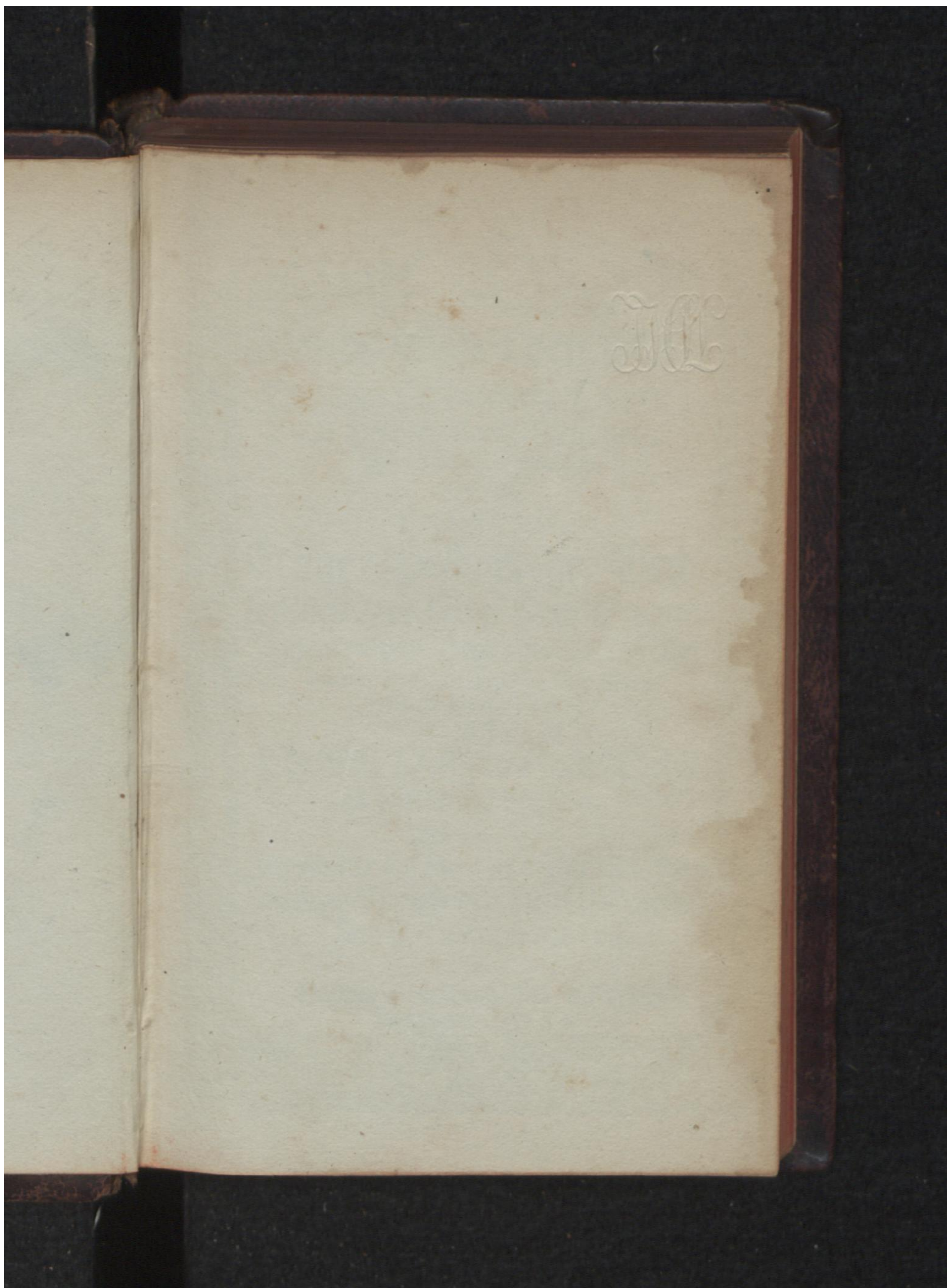

Kay Høegs eks.

Mose Guds Mands Bøn/ i den XC. Psalme/ At betencke Døden/ Oc huad forstand Menniskenn giffuis aff Dødzens be-tenckelse.

Predicket vdi

Erlige/ Velbyrdige/ Gud-fryctige/ oc salige Frw Birgitte Rosenkrantzis Begraffuelse/ i Nesby Kircke/ den 20. Octob. Aar effter Guds Byrd/ 1588.

Aff

Christen Nielssøn/ Guds Ords Tienere vdi Nesseby.

Roman. 8.

Jeg holder det saa/ at denne tids Pin-actelighed er icke den Herlighed verd/ som skal aabenbaris i oss.

Prentet i Kiøbenhaffn/ Aff Matz Vingaard. 1589.

Frw Birgitte Rosenkrantz.

Erlig/ Velbyrdig Mand/
Sthen Brahe til Knudstrup/
Danmarckis Rigis Raad/ oc Kong:
Maiest: Høffuitzmand paa Helsing-
borrig Slot/ Min gunstige Herre oc
Patron/ Ynsker ieg Naade aff Gud/
Hiertens Fred oc Rolighed/
met it lyckſaligt Nyt
Aar.

ENdog kiere Sthen Brahe/ gunstige Herre oc gode Patron/ der findis vel mange blant eders gode Venner/ som er meget bedrøffuit/ for den store Hiertesorg/ som eders Velbyrdighed nu er tilkommen/ at i haffue mist Eders allerkieriste Husfrue/ E. V. oc salige Fru Birgitte Rosenkrantz: Dog er der alligeuel gantske faa/ som rettelig kand besinde/ huor bange oc anger-

giffuen eders Hierte nu er/nat oc dag/ hiemme oc vdi fremmede Steder / at i icke andet kunde / end drage hine dybe sucke oc eder Hierteligen beklage / lige som den Gudfrychtige Jeremias i sin begrædelse j. Capit. offuer Guds Folckis store Elendighed haffuer giort/ der som hand siger: O vos omnes, qui transitis per viam, attendite & videte, si est dolor, sicut dolor meus,&c. Det er/ Seer dog oc acter alle i som gaar her frem/om der er nogens sorrig/som min sorrig/ der haffuer ramt mig / thi HErren giorde mig fuld aff Jammer/ derfaare græder ieg saa/at mine Øyen flyde met Vand / oc Husualeren/ som skulle vederquege min Siel / er langt fra mig / Ah HErre see dog huor bange mig er/ at det giør mig bange i Liffuit der aff / mit Hierte slaer i Liffuit / thi ieg er storlig bedrøffuit. Saadanne oc andre ynckelige klagemaal / hører

mand offte aff deñem/ som haffue mist deris kiere Ecteſtaalbroder / Thi lige ſom wi icke veed aff nogen ſtørre kierlighed i Verden iblant Folck/ end den/ ſom Gudfryctige fromme Ectefolck haffue til huer andre indbyrdis / Saa kand der icke heller vere nogen ſtørre ſorrig i Verden / end denne / ſom den ene Ecteperſon tager ſig til for den anden / oc beſynderlig naar Døden ſkiller dennem at. Det er vel ſørgeligt/naar nogen miſter ſine Børn / eller andre hulde gode Venner/ Dog er her langt ſtørre ſorrig paa ferde / naar nogen miſter ſin Hiertens allerkieriſte Ecteſtaalbroder/ at de fromme gamle Forfædre her aff haffuer ſagt / Det gaar meget hart til/naar det tager inden for Senge ſtocken. Her om findis mange Exempel / baade i den hellige Scrifft/ oc andre Steder/ at ſomme haffuer taget ſig ſaa ſtor ſorrig til / for deris Ec-
 teſtaal-

testaldbroders Død oc Affgang / at de haffuer snarlig død aff sorrig/ En part haffuer i denne suare Hiertens angist (huilcken siuntis dennem alt for tung/ lenge at bere) endelig taget sig selff aff dage / Oc der met førd sig selff i euig Forderffuelse / baade til Liff oc Siel. Men endog denne sorrig / at miste sin kiere Ectestaldbroder / er alt større end nogen Verdslig trøst kand den fortage eller rettelig stille: Saa kand den alligeuel i nogen maade formildis / naar mand holder sig flitelig til Guds Ord/ oc tencker paa Opstandelsen/ som er æreful oc glædelig/ vdi huilcken alle Gudfryctige/ som ved Døden er atskilt/ skulle komme tilsammen igen/ oc leffue hoss Gud euindelig. Oc paa det Gunstige Sthen Brahe/ denne Eders store Hierte sorrig/ nogenlunde kunde fortagis eller formildis/ vil ieg nu først kaartelig faaregiffue / huad mand be-

synder-

synderlig bør at see til / oc tencke paa/ i saadan stor Hiertens bedrøffuelse. For det Andet / vil ieg tilkende giffue/ at huadsomhelst Gudfryctige Menniske vederfaris i denne Verden / Endog det siunis dennem saare beskt oc hart / da skeer det dennem alligeuel til euige gode oc velfart. Det allerførste wi haffue at see til oc betencke/naar wi miste vore gode Venner/ Er Guds vilie oc hans Guddommelige forsiun: Thi wi Christne Menniske oc GUds Børn haffuer denne besynderlige trøst oc husualelse/ at intet vederfaris oss vden GUds gode vilie oc forsiun/ Oc derfaare døer der ingen aff oss / vden Guds vilie oc tilladelse / Her om taler vor HERre Christus gantske trøstelig/ Matth. 10. At alle voris Hoffuit Haar ere talde/ Oc lige som der icke falder en Ful paa Jorden / vden Gud Faders vilie / saa affalder der icke heller

ler nogit Hoffuit Haar aff vor Hoff-
uit / vden det er Guds vilie. Oc Da-
uid i den 31. 39. oc 91. Psalme / Taler
klarlige der om/at voris Liffs tid staar
i Guds Haand/ etc. Desligest oc den
Gudfryctige oc taalmodige Job/stem-
mer lige i samme mening/ der hand si-
ger i sit xiiij. Capit. Mennisken haff-
uer sin bestemde tid / hans Maaneds
tall staar hoss dig / Du haffuer sat it
maal/ det skal hand icke offuergaa. Aff
saadanne oc mange andre merckelige
Sententzer i den hellige Scrifft / giff-
nis tilkende/at den Almectige HErre
oc Gud/som oss haffuer skafft/oc giort
leffuendis i Moders Liff / at lige som
hand raader for den tid / wi ere fødde
paa / oc for all den tid wi leffue vdi/
Saa vil hand oc raade for den tid wi
skulle dø paa. Derfaare er det icke vden
sag/ at Malere haffuer saa Døden aff-
malet / at hand haffuer it time Glas i
sin

sin Haand/ der met at giffue tilkende/
at Gud haffuer forlagt oss en visse tid
at leffue vdi / saa at naar vor Glass er
vdløbet/ Da maa wi følge met / huad
heller wi ere vnge eller gamle / ihuad
Forsyn oc Lægedom der brugis met
oss / Contra vim mortis, non est me-
dicamen in hortis. Derfaare skulle wi
lade Gud raade/ saa vel for Døds tid/
som for Fødsels oc Liffs tid / icke friste
Gud / icke daarligen sette oss i Liffs fa-
re/ ey heller tage oss selff aff Dage/ ey
heller forfengeligen her imod Dispu-
tere / aff vor blinde oc wforstandige
Fornufft: Men Leffue saa lenge som
Gud vil/altid fryckte Gud/ daglige be-
fale vort gantske Liff oc Leffnet/vnder
Guds Naadige oc Almectige besker-
melse oc velsignelse/ stedse berede oss
Christelig til Døden/ oc bede Gud om
en god tid/oc en salig Stund/oc trøste
oss mod vor egen / oc vor gode Ven-
 ners

ners Død/ at den skeer icke vden Guds vilie oc forsyn. Naar i nu saa tencke hos Eder selff/ Gunstige Sthen Brahe/ huad vilde ieg gierne/ at min allerkieriste Husfrue / skulde lenger leffuit met mig / Da ligner Guds vilie mod eders vilie / oc betencker at Guds vilie er visere oc bedre end vor vilie/ derfaare retter eders vilie effter Guds vilie/ som effter den aller vissiste rette Snor. Tencker at det vaar icke Guds vilie/at Eders kiere Husfrue skulle her lenger leffue/ det kom icke wforuarendis/eller aff slumpelycke / At hun nu i sit rette Kald / vdi sin Barselseng hendøde/ Men det er Guds gierning. Den gode Gud/ som alting regerer ordentlig/ gaffnlig oc ret/saa det for gaat/at hun nu skulde skilles fra denne Verden/ oc hendis Siel effter denne Fødsel/ skulle indgaa den euige Himmelske Kircke. Den samme Gud / som samlede Eder

ved Ecteſkaffs baand/haffuer nu giort
denne ſkilſmiſſ imellem Eder ved Dø-
den / Denne Guds gierning maa wi
vere til freds met/ det vil icke altid ve-
re effter voris vilie / Men vndertiden
effter Guds vilie/ſom wi oc bede i vor
daglige Bøn / Din vilie ſkee paa Jor-
den/ ſom hand er i Himmelen. Der-
faare trøſtede Hieronimus en bedrøff-
uit Moder / ſom haffde miſt ſin kiere
Søn'/ met ſaadanne ord / Qui dedit
tibi Filium, is rapuit. Det er/den ſam-
me HERre oc Gud/ ſom gaff dig din
Søn / hand haffuer oc tagit den igen/
Lige det ſamme maa mand oc ſige til
oſſ / naar wi miſter voris gode Ven-
ner / Den ſamme HERre oc GVd/
ſom gaff oſſ voris Huſtru oc andre go-
de Venner/hand haffuer nu taget dem
til ſig effter ſin gode vilie. Tencker oc-
ſaa her hoſſ / at denne GVds vilie er
Retferdig. Der ſom en god Ven ant-

 uorder

uorder oss nogen sin Klenodie / at for-
uare til troer Hende/ da er det Retfer-
digt / at wi met en god vilie skal lade
hannem det samme Klenodie følge / oc
igen tilhaande komme/ naar hand det
aff oss igen eskendis vorder. Nu siger
S. Pouel j. Corinth. 4. Huad haff-
uer du som du icke anammede? Vil
her met lære oss/ at alt det gode wi
Menniske haffue / vere sig Siel oc Le-
geme / Gods oc Rigdom / Mact oc
Velde / Viisdom oc Forstand/ Act oc
Ære / Forældre / Børn / Husbonde/
Hustru/etc. Ere Guds gode Gaffuer/
som hand oss met forlent haffuer / oc
betroet til at bruge / saa lenge som det
er hans Guddommelige vilie. Der-
faare maa wi oc bekende at Gud haff-
uer god ret til / at tage samme sine
Gaffuer igen naar hand vil.

Den tid Job spurde mange onde
Tidender / huorledis de aff Arabia/
toge

toge fra hannem / fem hundrede par Øxen / oc fem hundrede Aseninder / oc ihielslo hans Sueñe / Dißligiste Chaldeerne borttoge try tusinde Kameler / oc drebte Hyrdene met : Ild aff Himmelen nedfald / oc opbrende for hannem siu tusinde Faar / oc Suennene met : Oc huorledis alle hans Børn / som vaare siu Sønner oc Døtter / bleffue hastelig ihielslagne aff Huset / som it stort Vær aff Ørken kaste paa dennem / Da sagde den Gudfryctige taalmodige Job : Nøgen kom ieg aff min Moders Liff / Nøgen skal ieg fare bort igen. HERren gaff det / HERren tog det / Lige som det behagede HERren / saa er det nu skeet / HERrens Naffn vere loffuit. For denne ydmyghed oc taalmodighed priser den hellige Scrifft Job / sigendis. In omnibus his non peccauit Iob labijs suis, &c. J alt dette syndede Job icke / oc

giorde intet daarligt mod Gud. Derfor gunstige Sthen Brahe / Efftерdi den gode Gud / som Naadeligen gaff Eder E. V. Frue Birgitte Rosenkrantz / der met mange herlige gaffuer oc dyder vaar beprydet/ haffuer nu tagit hende igen / Da bør Eder saadan Guds gierning icke fortryde/Men heller sige met den Gudfryctige Job / Lige som HERren behagede / saa er det nu skeet/HErrens Naffn vere loffuit.

Det Andet wi haffue at see til/ oc betencke i vor gode Venners dødelig Affgang / er alle Menniskers vilkaar / Thi for den arffue Synd som boer i dennem / skulle de alle en gang dø : Om huilcket S. Pouel til de Rom. 5. Capit. siger / Synden kom i Verden formedelst it Menniske / Oc Døden formedelst Synden / Oc Døden trengde sig igennem til alle Menniske / efftерdi at de Syndede alle.

Disse ord GUd sagde til Adam / Du est Jord / oc skal bliffue til Jord igen / bleff icke alleniste sagt oc sande / om Adam som døde / der hand haffde leffuit vdi Ni hundrede oc tredive Aar / Men de bliffuer sagt oc sande / om alle Adams Børn: Oc der om scriffuer Apostelen til de Hebr. 9. Capit. Denne almindelige Regel / At det er skicket for alle Menniske / at de skulle en gong dø / oc der effter Dommen. Disse ord beuisis nocksom sande at vere / met mange Exempler gamle oc ny / Mathusalem vaar det eldste Menniske / der haffuer nogen tid veret i Verden: Thi paa it oc tredive Aar nær / vaar hans gantske Leffnit / tusinde Aar. Kong Asuerus / som regerede fra India indtil Morland / offuer hundrede / siu oc tiuffue Land / oc beteede sine Konge Rigis herlige Rigdom / oc sin Maiestetis statelige Pral / i det store Geste-

Gestebud / hand giorde sine Førster/ Suenne oc Folck/ i mange dage / dog motte hand dø paa det sidste. Den Konge aff Persien som kaldis Xerxes/ haffde saa stor Velde/ at hand førde elleffue maal hundrede tusinde Mand / i sin Krigs Hær/ til Land oc Vand/ paa en tid forsamlede / Dog der hand haffde seet dennem alle/ begynte hand at græde beskelig/ i det hand betenckte/ at om hundret Aar der effter / skulle der ingen aff dennem huercken haffue Hud eller Haar/ Saa ere de hellige Forfædre alt borte/ Noe/ Abraham/ Isaac/ Jacob/ Dauid / Oc de andre Hellige Patriarcher / Propheter oc Apostler/ motte alt dø. Det samme forfare wi dagligen / at der hielper intet imod Døden / huercken Elde heller Velde/ Vngdom eller Vijsdom / Gunst eller Gaffue / huercken Slect eller Høybyrd / huercken Fromhed eller Hellighed/

hed / wi ere alle vor HErre en Død skyldig / wi ere her paa den Ø / at wi komme ey bort før end wi dø. Den Vise siger / Quocunq; ingrederis, sequitur mors corpus vt vmbra. I huort du gaar oc vilt dig vende / som Skuggen følger dig Dødzens ende / Kong Dauid i den 89. Psalm. Huor er det Menniske som leffuer/oc icke skal see Døden. Naar i dette betencke gunstige Sthen Brahe / da formindskis vden tuil eders sorrig / Effterdi Eders allerkieriste Husfrue / er nu intet nyt vederfaret: Men som hun vaar it dødeligt Menniske / saa haffuer hun nu drucket den Schale / som hende forestod / som Adam oc Eua haffuer oss alle tildrucket/ oc som all Verden haffuer drucket for oss (vndertagen Enoch oc Elias / huilcke Gud optog til Himmelen met Siel oc Krop / til it sant Vidnesbyrd om Legemens Opstan-

delse) Huilcken Schaale wi oc skulle dricke i sin tid. Gud giffue at det skeer vdi en god tid oc salig Stund/ Amen.

Saa er nu dette det Andet Stycke wi haffue at betencke/ i vor gode Venners affgang/ at skilsmisse vil endelig en gang vere/ i huor lenge wi ere tilsammen her i Verden.

Det Tredie wi haffue at betencke i voris gode Venners affgang/ er gantske trøsteligt/ som er/ at wi skulle komme tilsammen igen i Himmerigis Rige/kand ske snarere end wi selff kand tro eller tencke/ oc der effter aldrig skillis at i Euighed. Oc effterdi denne skilsmisse her i Verden/ haffuer veret gantske sørgelig/ da skal den tilhaabekommelse i Himmerige vere offuermaade glædelig/ Her met trøstede Kong Dauid sig/ der hand haffde mist sin Søn: Jeg ved sagde hand/ at ieg kommer til hannem/ oc icke hand til

mig / som hand vilde sige/ ieg vil finde hannem i Himmerigis Rige/ thi vore gode Venner er icke bleffuen borte / men de ere ickun i Veyen for oss / lige som Cyprianus taler merckelig her om/ præmissl sunt, non autem amissi. Saa offte gunstige Sthen Brahe / i tencker paa eders allerkieriste Husfrue/oc sørger for hende: Da er det oc storlig fornøden / at i betencke disse try Stycker/ som her er nu korteligen faaregiffuen/ Der aff bekommer i saadan nytte oc gaffn/ at i først bliffuer diss taalmodigere / i eders Sorrig oc Bedrøffuelse/ Naar i saa betencker / at det vaar alt Guds vilie/ at Eders salige Frue/ icke skulle vere lenger i denne Elendige/ Sorrigfulde Verden/ Ja i betencker/ at i vaare met saadan vilkaar sammen kommen / at i skulle endelig en gang skillis at ved denne timelige død. Der næst bekomme i trøst oc husualelse i

eders store sorrig/ Naar i betencker/ at
i oc Eders allerkieriste Hustru / skulle
met Guds Naadis hielp findis i Him=
merigis Rige/ oc at denne skilmisse skal
icke lenge vare. Saa trøster gode Ven=
ner sig/ naar de skillis fra huer andre/
da siger de saa: Findis wi icke før / da
ville wi wi findis i Himmerigis Rige.
Det Andet ieg fremsette at ville her
omtale / var / at huadsomheldst Gud=
fryctige Menniske vederfaris i denne
Verden/ Endog det er dennem vnder=
tiden meget hart/ saa skeer det dennem
alligeuel til euige gode. S. Paulus til
de Rom. 8. Cap. siger / at alle ting tie=
ne dennem til beste / som elske GVd/
Vdi huilcke Ord Apostelen lærer / at
intet Kaars / ingen Sorrig / ingen
Modgang/ vere sig end denne Legem=
lige død / vederfaris noget Gudfryc=
tigt Menniske/ vden til deris egen for=
deel oc beste. Oc derfor sagde oc sam=
me

me Apostel / til de Philipper j. Capit. CHristus er mit Leffnit / oc det er mig en baade at dø / Jeg haffuer lyst til at vandre hiem/ oc vere hoss min HERRE CHristum / huilcket oc vaare meget bedre / Men det er nytteligere at bliffue i Kiødet for eders skyld.

Saa er det nu salige Frue Birgitte Rosenkrantz/ meget bedre/ at hun er nu vandret hiem/end at hun skulde her lenger leffuet i denne onde Verden. Det er vel sant / at for andre Menniskers skyld / som hun kunde giøre til gode/ oc besynderlig for Eders/ oc Eders kiere Børns skyld / haffde det veret nytteligere / at hun haffde lenger leffuit. Men i Sandhed er det hende selff meget bedre/ at hun er nu forløst / Ja hun er nu flyt / oc hiemfaren. J dragis vel til minde / gunstige Sthen Brahe / at paa den dag i lod Eder Berette met salige Frue Birgitte/ hoss

hendis Seng / sagde hun: Vaar det icke for Eders skyld kiere Mandlille / da vilde ieg aldrig ynske mig / at leffue i denne Verden / hun tenckte gode Frue mere paa Eders store Sorrig der i haffde for hende / end paa sin egen pine oc banghed / hun viste vel den fick snart en god ende.

Saa er nu salige Frue Birgitte vel befriet / fra all Synd oc Syndsens straff: Hun er nu fri fra alle Dieffuelsens Snarer oc listige Fristelser: Fra all Verdens Suigactighed / Vstadighed / Forfengelighed / onde Exempler oc Forargelse: Fra all Siugdom oc Skrøbelighed / Fra all Graad oc Gremmelse / Sorrig oc Modgang / Fra Døden oc Dødzens fryct oc foruentelse / saa at hun skal aldrig dø mere / Thi det er forstandeligen oc vel sagt / naar det ellers vel forstaais / at huo der døer i Aar / hand døer icke at Aare.

Aare. Hendis Legeme soffuer oc hui-
ler sig nu hoss sine kiere Børn / til
Dommedag / Oc da skal iføre sig v-
forkrenckelighed/ vdødelighed/ klarhed
oc herlighed. Hendis Siel / som ved
Legemens død er affskilt fra Legemet/
vden all tuil ved Guds hellige Engle
er optagen oc hiemført til Himmeri-
ge / oc er nu vdi GVds Haand / hoss
Jesum Christum / hoss sine salige For-
ældris oc Syskendis Siele/ Ja hoss al-
le hellige Patriarchers/Propheters/A-
postlers/oc alle salige Christnis Siele/
Hendis Siel er nu lystig oc glad i
Himmerige/ Seer GVd/ Ansict fra
Ansict / Seer oc kiender alle salige
Guds Børn/ Haffuer sin venlige tale
oc omgengelse met dennem / oc met
Guds hellige Engle: Oc stedse vden
affladelse / met dennem alle loffuer oc
priser Gud/ oc trøstelige foruenter den
salige Stund/naar Menniskens Søn
skal

skal komme siunlig vdi Skyerne oc opuecke Legemet til samme ære / glæde oc herlighed. Hun skulde icke vilde vere her igen / for tusinde saadanne Verdener/som dennne er/ Huem vilde da ynske hende i deñe onde Verden igen? Hanc tenet aula nitens, nos lachrimosa Dies. Hun er i det salige / wi i det syndige/Ja hun er i det glædeligt/ wi i det grædeligt. Huem vilde da misunde hende denne Salighed / som GVd vnder hende gierne// Her om findis nogle enfoldige Lignelser / i denne efterfølgedis Predicken. Saa verer nu trøstige/gunstige Sthen Brahe/ i vor HERris JEsu Naffn / Effterdi denne Død / er Eders allerkieriste Frue/ icke skadelig/ men gaffnlig/ Hun er nu kommen fra meget ont / til det euige gode/Om huilcket Kong Dauid herligen taler i den 116.Psalm. Min Siel/ vend nu til din huile igen/Thi HERren

ren giør vel mod dig. Thi du (HERRE) ryctte min Siel fra Døden / mit Øye fra Graad / min Fod fra Fald. Jeg vil vandre for HERren i de Leffuendis Land. J huilcke ord Dauid tilkiende giffuer/ at Guds Børn i Legemens død / baade befries aldelis fra Synden / Graaden oc Døden : Oc der hoss bekomme det euige gode / aff huilcket hand her opregner sex Stycker/ som ere/ det euige Liff/ euige Glæde/ euige Retferdighed/ Legemens Opstandelse/ Guds klare Syn/ det er/ at see Gud/ Ansict fra Ansict/ oc den herlige Omgengelse met de hellige Engle / oc alle Guds vdualde Børn. S. Hans i sin aabenbarings Bog / taler meget her om/ besynderlig i det 7. 19. 20. oc 21. Capit.

Vijsheds Bog i det 3. Cap. siger/ De Retferdigis Siele ere i GVds Haand/ oc der skal ingen pine røre ved

dennem. J samme Bogs 4. Capit. Der som den Retferdige end døer tilige / saa er hand dog i Rolighed / Thi hand behager Gud vel / oc er hannem kier / Oc hand borttagis aff dette Liff fra Syndere / oc bliffuer henryct / at Ondskab skal icke foruende hans Forstand / oc falsk Lærdom besuige hans Siel / Hans Siel behager Gud / der for hastede hand met hannem aff dette onde Liff. Dette samme kunde i tryggeligen fortrøste Eder kiere Sthen Brahe / om salige Fru Birgitte / som visselig vaar en tro Christen / oc døde Retferdig/ det er/ laadtagen oc delactig vdi JEsu Christi Retferdighed/ oc er nu it saligt Guds Barn.

Dette Kaars paaleggis ocsaa nu Eder gunstige Sthen Brahe / for Eders egit gaffn oc beste i mange maade. Først/ at Eders tro oc taalmodighed skal nu forsøgis / oc at i skulle op-

ueckis til/at giøre Eders Bøn inderlig til Gud. Dernæst at Gud vilde lade Eder see / at denne Verden er aldelis intet at stole paa/At i kunde saa meget bedre trøste andre/ som tilslais saadan Sorrig/ at i nu foraarsagis til/ at betencke Eders egen dødelige vilkaar/ J kunde bliffue diss dristigere imod Døden / Foruden at i haffue her i Eders allerkieriste Hustru it merckeligt Exempel at effterfølge / Naar Gud vil kalde eder fra denne Verden.

Wi see det daglige for Øyen/ at oss arme Mennisker paakommer atskillige Modgang for voris Synder skyld / Som i den 29. Psalm. sigis/ HErre du straffer Mennisken for sine Synder. Micheas i det 7. Capit. Iram Domini portabo, quia peccaui ei. Jeg maa nu bære HErrens vrede / thi ieg haffuer Syndet imod hannem. Men her for vden skulle i ocsaa

betencke gunstige Sthen Brahe / at den gode Gud / lige som hand forsøcte Job/saa vil hand oc nu prøffue oc forsøge Eder / huorledis i ville stille Eder imod hannem/i dette store Hierte stød/ Seer der for til i kunde nu sige met den taalmodige Job / HERren gaff/ HERren tog/ etc. Haffue wi anammit det gode aff Gud / skulle wi icke ocsaa omdrage det onde/Job.2. Der som HERren end slaer mig ihiel / da skal ieg haabe paa hannem/Job. 13. Saadan Christelig taalmodighed oc lydactighed vnder Kaarsset/ er en behagelig Guds tieniste/ J huilcken Gud giffuis all æren / at hand er Retferdig / Naadig/Vijss oc Almectig/oc at hans gierninger skulle icke fortrydis / thi de ere alle gode / Derfaare vide de forsøcte Christne retteligen at sige / at mand skal kiende en Christen paa sin Sorrig.

Den

Den Almectige vise GVd/ lader
Eder nu see gunstige Sthen Brahe/
at denne Verden er intet at stole paa/
det er intet beuent/ at fortrøste sig paa
Mennisker / Naar wi haffue dennem
best behoff / oc vilde heldst haffue den=
nem / da dø de snarist bort fra oss / at
wi kunde icke lenger haffue nogen hielp
aff dennem. Derfaare skulle wi icke
heller sørge offuermaade for dennem/
Lige som all vor hielp oc bistand / trøst
oc glæde/ vaar bort død met dennem/
Men wi skulle meget heller sette vor
lijd til den Leffuende GVD / som er
en euig GVd / som er altid hoss oss/
som døer icke bort fra oss/ Døden hin=
drer hannem intet / at hand io kand
fuldkomme oc giffue oss euindeligen/
det som hand loffuer at ville giffue
oss. Derfaare siger Propheten Da=
uid/ vijseligen oc vel/ i den 60. oc 108.
Psalm. HERRE giør du oss bi=

 stand

ſtand i nød / thi Menniſkens hielp er wnyttelig. Pſalm. 118. Det er got at forlade ſig paa HERREN/ oc icke forlade ſig paa Menniſken / det er got at forlade ſig paa HERREN / oc icke forlade ſig paa Førſtene. Vdi den 146. Pſalm. Forlader eder icke paa Førſter / de ere Menniſker / de kunde io icke hielpe / Thi Menniſkens Aand ſkal bort / oc hand ſkal bliffue til Jord igen / Da ere alle hans anſlag fortabte / Salig er den/ hues hielp/ Jacobs GVd er/ hues Haab ſtaar til HERREN hans GVd / ſom giorde Himmel oc Jord / Haffuit / oc alt det ſom der er vdi / den ſom holder loffue euindelige.

Den gode G V D / ſom alting giør for vort egit beſte / vndrycker oſſ vndertiden ved Døden / dennem ſom wi haffue meſt kiere / paa det wi icke ſkulle forgribe oſſ / oc ſette den lijd oc

loffue / haab oc trøst / til dennem / som det første Bud befaler oss / At sette til GVD allene: Oc paa det wi kunde vere fri fra den Forbandelse / som Jeremias omtaler i det 17. Capit. Saa siger HERREN / Forbandet vere den Mand / som forlader sig paa Mennisken / oc holder Kiød for sin Arm / oc bortuiger fra HERREN met sit Hierte. Dette er nu ocsaa vdi Sandhed vist / at den veed io best aff sorrig / som haffuer sorrig i Hende. Thi at den som selff haffuer forsøgt sorrig oc banghed / oc fundet besynderlig trøst aff GVd i Himmelen: Den veed bedre at trøste andre Mennisker / som ere bedrøffuede / end den som wforfaren er / oc wforsøgt i alle maade. Saa lader nu GVD Almectigste / gunstige Sthen Brahe / Eder smage den beske Eble / det er / forsøge denne store Hiertens sorrig /

sorrig/ Ja den største i nogen tid haff-
uer vdstaaet/ Oc den Naadige GVd
alligeuel opholder Eder / ved sin hel-
ligAand / oc Scrifftens trøst : Paa
det i kunde diss bedre trøste andre/ som
ere Hierteligen bedrøffuit / for deris
gode Venners dødelige Affgang. Thi
saa siger S. Pouel / til de Corinth. i
sit Andet sendis Breff / j. Capit. Loff-
uit vere Gud/ oc vor HERRIS
JEsu CHristi Fader / Barmhiertig-
hedsens Fader / oc all Trøstens Gud/
som oss trøster vdi all vor Bedrøff-
uelse / at wi oc kunde trøste dennem/
som ere i allehonde bedrøffuelser / met
den Trøst der wi bliffue trøstede met
aff GVD.

Dette er nu den Trøst / som ieg
kaartelig vilde faaregiffue paa denne
tid / Huad ydermere er at betencke oc
offuerueye / til en salig Trøst/ i denne
Eders store Hiertens sorrig / findis
enfol-

enfoldelig oc kaartelig antegnet i denne liden efterfølgendis Lijgpredicken/ huilcken ieg haffuer nu igen offuerseet/ oc i nogen maade forbedrit/ oc effter Eders Velbyrdigheds befalning/ oc Christelig begiering (som ieg kunde/ oc icke som ieg skulle/ oc sig vel haffde burt) tilsammen schreffuet/ Bedendis allerydmigeligst oc gierne/ i ville lade dette/ som it villigt tienstactighedz oc tacknemmelighedz tegen/ gunstelige eder befalle. All trøstis Gud/ oc Barmhertighedsens Fader/ for sin Euige godhed/ verdis til/ at holde sin Gudommelig beskermelse offuer eder/ Naadelig trøste oc beuare eder/ med eders kierre Børn/ Slect oc Venner/ oc ganske Huss/ sit hellige Naffn til Loff oc Ære/eder/ oc dennem til Euige velferdt oc gode/ hannem Euindeligen eders Velbyrdighed befalendis/ hand velsig-

ne / regere / oc beuare eder / til Liff oc
Siel/ Amen. Screffuit i Næsby.

E. W. at tiene / plictig oc
ganske veluillig.

Koning

Konning Da-
uid udi den 90. Psalm.
Schriffuer saa.

Lær oss at betencke (O HErre) at wi skulle dø/ at wi maa worde forstandige.

DEt er gantske behageligt for den Alsommectigste Gud/at Menni-sken indbyrdis beuiser huer andris Legeme/som ere udi Herren hensoffnede/ære: Effterdi den gantske Guddom/ haffuer beteedt Menniskẽ / baade paa

Legems oc Siels vegne / mangfoldig oc wsigelig ære. Thi der som wi rettelig acter oc betencker den Hellige Trefoldighedz gierning met Menniſken / da maa wi i ſandhed bekiende/ at alle tre Perſoner i Guddommen / haffuer beuiſt leffuendis Chriſtne Menniſkers Legemme ſtor ære/ baade alle til lige / oc huer ſerdelig i ſin ſted. Gud Fader ſkaber Menniſkens legemme / oc giør dem leffuendis i Moders Liff/ ſiden fremdelis opholder oc beſkermer det ved ſin Guddomelig Mact / oc de Hellige Englers Beſkermelſe. Om huilcket Job taler vdi det 10. Cap. Der hand ſiger / Du giorde mig aff Jord/

oc giør mig til Jord igen / Du kledde mig met Hud Kiød / oc Been oc Aarer føyde mig tilsammen / Du gaff mig Liff oc meget got. Christus Jesus / den anden Person i Guddommen / haffuer lidt sin wskyldige Død oc Pine / icke for alle tro Christne Menniskers Siel allene / Men ocsaa for deris Krop oc Legeme / at ville forløse oc frelse det / fra den Euige død oc Fordømmelse / at endog Legemet døer denne Naturlige Død / saa opueckis det alligeuel paa den Yderste Dag / oc Sielen kommer der til igen / oc indføris tilsammen i Himmerigis glede oc herlighed. Den HelligAand / beuiser ocsaa

 Menni-

Menniskens Legeme stor ære/ i det hand haffuer vdi dennem sin Bolig / fornyer Gudz billede i dennem/ oc ved sand Helliggiørelse/ giør dem duelig oc skickelig/ at de brugis met deris Lemmer/ til alle haande gode gierninger/ som kom̃er Gud til ære oc mange Menniske til trøst oc gaffn i denne Verden: Om huilcket oc S. Paul: vidner j. Corinth.6. vide i icke at eders legeme er den Hellig Aands Bolig / som er i eder/ huilcken i haffue aff Gud/ Christus selffuer Johan.14. huo som elsker mig / hand skal beuare mit Ord/ Jeg oc min Fader/ wi ville komme til hannem/ oc giøre Bolig hoss hannem. Beuisis nu

Christne

Christne Menniskers Legeme saa stor ære aff den hellig trefoldighed/ den stund/ at det er leffuendis i denne Verden/ da er det io tilbørligt / loffligt oc Christeligt / at de som ere deris Brødre oc Søster / oc medarffuinge til det euige Liff/ omgaaes hederlig met samme deris legeme / naar Sielen haffuer det forlat/ oc beskaffe det en hederlig begraffuelse / beuise det i saa maade / den allersidste ære oc tienniste / de kunde det beuise i denne Verden/ giffuendis her met til kiende / at deris affgangne Brødre oc Systre/ ere io saa vel som de/ skaffte effter Gudz Billede / igen løst ved Christi pine oc Død / hellig giort

giort ved den hellig Aand/ Døbt met oss i det Hellige trefoldighedz Naffn / kiendt Gud met oss i sin verelse oc villie / hørt hans hellige oc salige Ord / brugt det Høwerdige Alters Sacramente/ oc er Arffuinge met oss/ til det Euige Liff. Huorfor oss bør at ære saadant it Legeme / oc hielpe det/til en hederlig begraffuelse oc Jordeferd. Aff saadan vor kierlighedz tiennisſte oc æres beuisning/haffuer oc den Dødis wenner/ som igen leffuer trøst oc husualelse/ at de kand da i sandhed befinde / at wi haffuer hafft det Menniske kiert / som nu er hen død / oc at wi ville saare nødigt mist det / om det haffde ver=

ret

ret Gudz villie/ ia at deris Sorg oc Bedrøffuelse gaar oss inderlig til Hiertet. Nu haffuer icke allene den affdødis Slect oc venner trøst / aff voris Næruerelse oc Hiertelig medlidelse/ Men det er alle / som forsamlis i saadan begraffuelse / nytteligt oc gaffnligt: Thi her giffuis alle aarsage til / at tencke paa vor første Foreldris fald/ for hues vlydighedz skyld/ Døden haffuer faait mact offuer alle Menniske / thi der som de icke haffde veret Gud vlydige / da haffde wi aldrig vist at sige aff nogen Død/ eller Begraffuelse. Wi haffue ocsaa Aarsage til i saadan Forsamling/ at tencke paa den arffue synd / som

 boer

boer i vort syndige Legem/ huor-
for wi maa oc alle engang dø/
som S. Pouel til kiende giffuer/
Rom. 6. *Stipendium peccati mors*,
Døden er syndzens Sold. Der
sigis vel almindelig saa/ wi ere
alle vor HErre en Død skyldig/
Men wi maa sige met rette/ wi
ere alle Synden en Død skyldig/
fordi vore icke den/ da skulle wi
icke dø. Effterdi wi nu bær den-
ne arffue synd med oss/ da for
aarsagis wi til/ at tencke paa
vor egen Død/ naar wi følger
nogen/ til deris soffue Seng oc
huilested/ wi vide icke huor snart
det gelder oss selff til/ den Døde
haffuer drucket oss Skaalen til/
wi maa alt giøre hende ret/naar
Gud

Gud vil icke lenger haffue oss det i fordrag/ ia wi skulle betencke som Syrach siger/ vdi sit 38. Cap. At den Døde giffuer den leffuendis atuarsel i saa maade/ *Memor esto iudicij mei, sic erit & tuum, mihi heri, & tibi hodie.* Det er/ tenck paa at lige som ieg er nu død/ saa skalt oc du dø/ det vor hoss mig i gaar/ i morgen kand det vere hoss dig. De gamle Romere pleyde at sige/ naar de fulde deris lig til begraffuelse/ *Vale, nos te sequemur.* Det er/ far du vel/ wi vil alle følge dig. Lige som wi nu tencke paa vor egen Død/ saa skulle wi oc tencke paa vor HErris Christi Død oc begraffuelse/ at hand døde for voris syn-

 der/

der/ oc begraffuet alle voris syn-
der med sig/ ia met sin Begraff-
uelse heilig giort allis wore
Graffuer/ Endelig er her aarsa-
ge til at tencke paa woris lege-
mis opstandelse/ oc det euige liff/
huor de oc wi icke skulle bliffue
borte i Døden / men paa Dom-
medag opstaa til euig liff oc Sa-
lighed. Som Christus siger /
Johan. 6. Denne time skal kom-
me/ vdi huilcken alle de som ere
vdi graffuerne skulle høre Men-
niskens Søns Røst / oc de skulle
fremgaa/ etc.

Til saadant at betencke/ som
er nu kortelig forregiffuet til en
indgang vdi denne liden predic-
ken/ ere wi her forsamlet i Dag/
vdi

vdi E. W. Salig Frw Byrgitte Rosenkrantzis Begraffuelse: Dog til ydermere vnderuisning her om / wil ieg effter seduanlig skick / vdi saadan Forsamling / fremsette oc forhandle tuende Stycker.

Det første skal vere om disse faa ord / oc denne liden Bøn som nu bleff oplest for eders kierlighed.

Det andet skal vere en kaart beretning / om Erlige Welbyrdige / Salige Frw Byrgitte Rosenkrantzis Slect oc affkom / opdragelse / leffnet / oc endelig affskeden fra denne Werden.

Dette at forhandle som tilbørligt worre / i denne hederlig forsamling / bekender ieg mig wuerdig / oc aldelis for ringe til / dog efferdi / det er mig nu

saa tilkommet / vil ieg først for alle ting fordriste mig paa Gudz Naadis bistand / oc der nest forsee mig dette til alle godhiertige Christne / de ville alting tage i den beste Mening. O du Naadefuld Jesu Christe / betee din Guddommelig hielp oc bistand / der maatte om disse fremsette Stycker saa talis / oc wi met saadan actsomhed kunde det høre oc beuare / det kunde komme dit allerhelligste Naffn / til Loff ære oc priss / oss alle til gode oc gaffn / oc vor Euige Salighed Amen.

Til det Første

Da siger Kong Dauid saa:

Lær

Lær oss at betencke (O HErre) at wi skulle dø / at wi maa vorde forstandige.

VDJ denne korte Bøn / indholdis try Stycker først huor aff saadan Bøn oc begering kommer / at ville betencke Døden/ oc at Mennisken begerer endelig at skillis fra Verden. Der næst/huorledis mand rettelig skal døden betencke. For det tredie/Huad forstand Meñisken bekommer aff Dødzens betenckelse.

Denne Bøn om Dødzens betenckelse / oc ad ville gierne dø/ finder wi mange stedz i den Hellige

lige Scrifft. J den 39. Psalm/
beder Propheten lige som her/
Der hand siger / HERRE lær
mig dog/ at det skal faa en Ende
met mig / oc mit Liff haffuer it
maal oc ieg maa der fra. Paul:
til de Philip: 1. Cap. *Cupio dissol-
ui*, Jeg haffuer lyst til at skillis
bort/ oc vere hoss Christum. Lu: 2.
Beder den fromme Gudfryctige
Simeon/ HERRE lad nu din
Tiennere fare i fred/ etc. Saa-
danne Bønner kommer icke aff
Kiød oc Blod/ thi Mennisken aff
Naturen gruer oc forferdis for
Døden / gider icke end gierne
hørt ad der talis om døden. Thi
naar mand skal forlade Venner
oc Slect/ Rigdom velde oc mact/
Verdzens

Verdzens lyst oc glæde / oc siden løbe ret i Faffnen paa hin grumme død/da villde mand heller vere Døden quit/ende begere hannem komme/Der raabis/o ney/ icke endnu / icke endnu / det er alt fortiligen at dø / Nu eret det første ieg vilde helst leffue met mine Venner oc Slect/Børn oc Rigdom / end skillis fra dette meget Gode ieg haffuer her i Verden. At dette er Naturens oc den gamle Adams skrig oc inderlig begering / giffuer Syrach tilkende i det 41. Cap. Der hand siger. O Død/ huor bitter est du / Naar it Menniske tencker paa dig/som haffuer gode Dage oc nock/oc leffuer vden Sorg/oc

den som det gaar vel i alting. Dette see wi ocsaa i den Rige Mandz Exempel Luc. 12. Cap. Om huilcken vor HErre Christus siger/ at lidet tilforn for end hand døde / da begynte hand først at ville leffue/ oc sla sig friligen til Verden / lod bygge sine store Kornhuss/ side met fred/ oc vden all vlycke thære aff det gode hand haffde / Saadant it Hierte law/ oc mundheld haffde der hoss / glæd dig nu min Siel/ Du haffuer nock i forraad i mange Aar/ mit Legem maa nu vere rolig / AEde oc Dricke/ spille oc Dantze / oc øffue sig i all vellyst/ Du vedst huad du haffuer/ Men du vedst icke/ huad du her effter kand faa. Men

Men giffuer her vel act paa/
huad Christus siger om hañem/
Du daare (siger hand) i denne
Nat skal din Siel kreffuis fra
dig/ oc huem skal det til hørre/
som du haffuer beredt? Met
disse Ord/ falder Christus mit
ind i denne Rige Mandz tanc-
ker/ oc kiødelig anslag/ oc met sin
Dom/ giør hand alt hans Re-
genskab/ om at lenge leffue i wer-
den/ oc at haffue gode Dage/
falskt oc forfengeligt. Dette Ex-
empel er en almindelig bemal-
ning/ huorledis at alle Adams
Børn/ Naar det gaar dem vel/
icke begære met Kong Dauid/
Simeone oc Paulo at betencke
Døden/ eller at ville herfra/ men

sette deris *Datum* paa et langt leffnet her i Verden. Det finde wi icke i den fromme Simeone/ at hand saa ville klynge sig ved denne Verden / Men heller Beder/met sit Hierte oc Mund/ O HErre det er nu ret tid at fare hiem / Jeg er her som en Pillegrim/oc en vandrendis Mand/ al ferdig til at vandre til det rette Fæderne Land/ lad ickon Døden komme naar din gode Villie tilsiger / mit Testamente er alt giort / oc all Verden haffuer ieg sagt gode Nat. Lige som den verdige Hellig Aand haffuer beueget Simeon/S. Pouel/oc Konig Dauid at bede om Dødens ihukommelse oc betenckelse/ oc at vill

vill skyllis fra denne Verden/saa
er oc denne liden Bøn / som bleff
oplest for Eder / aff den verdige
Hellig Aandz indgydelse / thi
samme Bøn kallis Mose Gudz
Mandz Bøn: Oc Moses to saa
vell som de andre Gudz Hellige
Propheter / bleff aff den Hellig-
Aand beueget til at Prophetere
oc tale / som S. Peder tilkiende
giffuer .j. Pet. j. Gudz Hellige
Menniske / bleffue trengde til aff
den Hellig Aand/at tale. Naar
wi nu saa bede / som Moses her
giør/ HErre lær mig at betencke
at ieg skal Dø / O HErre giff
mig en Christelig affskeen / oc en
Salig stund at skyllis fra denne
Verden/ Da er den Hellig Aand

 i vore

i vore Hierter/ oc haffuer alrede begynt sin gierning i oss/ at dra-ge vore Hierter fra denne suige-fuld Verden / til at betencke / at det faar en snarer Ende met oss/ end wi kand tro eller tencke.

Det andet i denne Bøn er/ at betencke Døden.

DEn Hellige Moses/ i begyndelsen paa deñe Psalme / til kende giff-uer / at wi Christne haffuer saadan En Gud/ der er Euig oc haffuer altid veret Gud-fryctige Menniskers tilflucht / de-ris Bolig/Slot/oc tryge haffn/ en Gud fra Euighed oc til Euig-hed / som haffuer veret før end

hed/

Biergene bleffue oc Jorden / oc
før end Verden bleff skabt / vdi
huilcken Herre oc Gud/de Gud-
fryctige maa altid glede sig / thi
hand er deris Euig hielpere oc
Beskermere / de Vgugelig kand
icke andet end forskreckis for han-
nem/ efftterdi de hører saadan en
Guddommelig Maiestet/ at ve-
re offuer dennem / der skal vere
en Dommere offuer alle deris
Raad oc gierninger/thi lige som
Gud er Euig / saa er ocsaa vden
tuil hans vrede Euig offuer den-
nem. Som S. Hans siger/ huo
der icke troer / skal icke see liuset/
men Gudz vrede bliffuer offuer
hannem / Saa beslutis her aff/
at Gudz Naade mod Christi lem-
mer/

mer/ er Euig vden ende/ oc hans vrede/ mod Gudz Søns fiender oc den Christen Kyrckis forfølgere bliffuer Euindelig. Lige som Moses nu haffuer beskreffuit at vor Gud er Euig/ der aldrig forgaar eller bortdøer som Hedenske optenckte Guder/ saa paaminder oss om vore vilkoer/ at wi ere arme dødelig Mennniske / ved icke steden eller tiden / huor oc Naar Døden vil oss geste/ thi skulle wi stedze tencke paa Døden / at wi icke bliffuer forrasket aff hañem/ intet er vissere end Døden/ oc inte wuissere end Dødsens time/ som den Hellige Augustinus merckelig hær om taler / der hād siger. *Quid in hac terra certum est*

nisi

nisi mors? Considerate omnia vel bona vel mala vitæ huius, quid hic certum est nisi Mors, &c. Det er/ huad er vist paa Jorden vden Døden? Giffuer act paa det her bedriffuis i dette Liff/ huad heller det er ont eller got/ huad er vist her/ vden Døden? Haffuer nogen i forsett/ at samle mange Penge oc bliffue Rig/ da er det twuist om hand dem kand bekomme/ haffuer nogen i Sinde at faa sig en Hustru/ da er det twuist om hand kand hende faa/ eller huordan hun skal bliffue/ Forhaabis nogen at affle Børn/ da er det twuist/ om de skal fødis/ kand de en fødis/ da ved mand icke/ om de skulle leffue: Leffuer de/

da

da er det twiist om twi skulle faa glæde eller sorig for deñem/huad heller de skulle bliffue duelige til noget eller icke / i huort twi seer hen/da ere alleting twuisse/Døden er allene viss :Oc effterdi den vill vist komme / da bør oss altid at tencke paa hannem. Naar nogen ved / at hañem forrestaar en stor fare / da tencker hand der paa/ huer stund paa Dagen/siger stedze / Monne den icke end nu vilde kome/ eller naar monne det skulle gelde met mig ? Saa haffuer det sig her met / effterdi twi vide at Døden vil vist komme / da maa twi io altid tencke paa hans tilkommelse. Huorledis skulle twi da betencke? Døden

Wi

Wi skulle icke alleniste see til/ den grueligheed / som lader sig ansee/ naar Sielen skal vige fra Legemet / at Legemet forsmecter aff siugdom/ oc mister all sin krafft/ Ansict et forandris/ Øyene brystе/ Hiertet tuingis lenge/ førend det ocsaa aff Dødzens banghed maa bryste/ wi betencker icke end heller Døden rettelig / naar wi tencke paa/ huorledis vort Legeme henleggis effter at wi ere døde/ snarlig føris vdaff Dørren/ leggis i graffuē/ der forfuler hen til Jord oc støff som wi ere skafft aff : Men Døden at betencke er at offueruеye/ oc besinde/ huad ocsag der er til at Mennisken er Døden vndergiffuet/ vden huilc-

 ken

ken Aarsag / mand icke torde be-
tencke eller frycte nogen Død/
met alt det / som hand pleyer at
føre met sig. Denne sag viser oss
Gudz Hellige Ord / oc lærer oss
at det er Synden oc Gudz vrede
mod Synden: Thi synden fører
Døden met sig / oc er Dødzens
Brod / met huilcken hand igien-
nem støder det gantske Mennis-
kelig Slect / oc fører met sig alle
haande Legemlig Jammer oc
plaffue / her foruden berøffuer
Menniskeп Gudz Naade oc E-
uige glede / oc dennem henkaster
i Euig forderffuelse.

Iblant Hedninge haffuer
mange vise Mend beklaget sig/
offuer denne Menniskens vsel-
hed

hed oc Eleudighed/ men Aarsagen her til/ oc huor aff Døden er kommen/ kunde de icke see/ ey heller ransage. Den største part vor i denne mening/ at det skede saa aff en slumpelycke/det Menisken saa forgaar/ som vskelig Creatur/ oc at Menni:sken er saa skafft/ at hand skal dø igien: Som Manilius siger/ *Nascentes morimur, finisq; ab origine pendet,* Naar Menisken er nu fød/ da gester hannem snart den grumme Død. Andre som haffuer grandgiffuelig anseet/ denne mangfoldige iammer/ vselhed/ oc forferdelig vlycke/Menisken til slaes/ mange hastelig hen døer/ynckeligen omkommer/

 huile-

huilket altsammen icke kand skee saa vforuarendis / haffuer de forundret dem storlig her paa/ oc randsagede huad Aarsag her vor til/huorledis det haffuer sig/ at saadant tilslais Mennisken/ som er gantske ypperlig / oc off- uer alle Creatur/ oc der for skul- le ocsaa Menniskens vilkor vere bedre/end alle andre Creaturis/ ia saadanne/ at hand skulle sig selff vel kunde foruare / oc aff- uende hues fare oc vlycke der kunde tilkomme : Men Aarsa- gen til saadan Jammer kunde de ingenlunde begrunde/vden at de saa aff deris egen ondskaff / oc vskickelighed / førde sig selff / i alle hande vlycke / oc i Dø-

den

den. Men om alt saadant vn-
deruiser oss den Hellige Skrifft/
at Døden haffuer sin begyndelse
her aff / at der bleff æt aff det
forbudne Træ i Paradis/ det er
aff voris førsteForeldris vlydig-
hed/ oc den haffuer endlige mact
offuer alle Menniske / for deris
Synder skyld/ lige som Synden
icke vor/saa vor der ey heller no-
gen Død. Met Synden forstais
icke alleniste / de vduordis groff-
ue Synder / som er Mandrab/
Horeri/ Tiuffueri / fordi de skul-
le ocsaa Dø / som saadanne syn-
der icke haffuer bedreffuit/oc ey
kand heller bedriffue / som hine
smaa Børn i Wuggen / ia de al-
ler-Helligste Propheter/oc Gudz
Hel-

Helligen/ alle tillige maa de vere Døđens Mact vndergiffuen/ saa forstaais her noget andet oc større/ met dette Ord/ synden/ for huilcken den gantske Menniskelig Slect er døden vndergiffuen/ en Mandrab/ Tyffueri/ eller andre obenbare laster/ huilcke der straffis her i Verden ved Øffrigheds Mact. Det er nu den samme Synd/ som haffuer sin oprindelse aff Adam oc Eua/ oc er kommen paa oss ved vore forelдre/ oc den er metfød i allis vor Natur/ huilcken der bliffuer lige saadan som Adams oc Euæ vor/ affuend fra Gud/ fuld aff onde tancker oc begieringer/ vlydig/ genstridig mod Gud/ oc hans villie

villie/ oc saa ere alle vnder Gudz
vrede / Døden tilsagt / ia i all
Euighed affskyld fra Gud. Oc
sandelig her met tilkende giffuer
oc obenbarer Gud for alle Men-
niske/sin vredis strēghed oc grum-
hed / huilcken wi paa fører oss
for vore Synder/at wi maa alle
dø/ ingen vndertagen/ oc det for
ingen anden sag skyld/ end ad wi
ere afflede aff it syndigt Kiød/ oc
saa ere wi selff bleffuē syndere/oc
skyldig til at dø. Som Moses her
tilforn lader sig høre / der hand
siger / det giør din vrede O Her-
re / at wi saa forgaa / oc din
grumhed / at wi skulle saa haste-
lig bort/hand siger at Gudz vre-
de er Aarsage her til / at wi dø:

der for skeer det icke aff nogen Slumpelycke/ icke skulle wi heller tencke/ at Mēniskē er saa skafft aff Gud/ til Døden/ men wi ere skyldige/fordi Synden boer i oss. Efftedi den Almectige Gud er vred paa oss/ da maa her io vere Aarsage til/ huor for hand er opuact til vrede/ om huilcket wi wille faa at høre her effter. Nu er denne Gudz vrede icke ringe eller let: Met saadan grumhed oc forferlighed offuerfaller hand Mēniskē/ at der kand ingen den fordrage/ men maa alle sammen knusis her vnder/oc hen dø/ Oc dog er Verdzens blindhed saa stor/ at den huercken seer eller acter denne wrede/ icke end

hellige

hellige Mennisker nock som den
betencker/ som Moses siger her i
samme Psalme / Huo tror det/
at du est saa vred/ oc huo frycter
for saadan din grumhed. Meget
mindre kand nu Verden see eller
acte/ huorledis wi kunde hielpis
oc befryes aff saadan iammer oc
vlycke /ey heller met sin Visdom
oc Mact / nogen tid det vdrette/
at den kunde befries eller hiel-
pis. Wort leffnet er oc saa saare
kort / at den HelligAand i denne
Psalme / ligner det ved de aller
forgengeligst ting paa Jorden
er / huilcke wi haffuer Daglige
for Øyen / alle vegne i huor wi
vandre / at wi skulle stedse tencke
paa Døden. Thi lige som en

Strøm hastig henløber / oc stun-
der til det dybe haff / saa skynder
wi oss stedze til den dybe oc mørc-
ke Graff. Gregorius siger / at
vort leffnet er lige som den der er
til skibs / thi den som Seyler vdi
Skibet / huad heller hand staar/
sider / eller ligger / da skrier hand
altid frem : Saa er det met oss/
huad heller wi soffue eller vaa-
ge/wi ligger eller gaar/huad hel-
ler wi ville eller ey/ da stunde wi
altid til Enden. Augustinus er
oc i samme mening der hand si-
ger/ *Vita nostra, nihil aliud est nisi cursus ad mortem.* Wort leffnet er
intet andet vden it lob til Dø-
den/ vdi huilcket lob/ ingen tilste-
dis at staa stille/ huercken Edel
eller

eller Wædel / Rig eller fattig/ men huer Dag/ maa wi alt giø-re vor Dags reyse til Døden. Li-ge som en Søffn snart forgaar/ oc det som wi i Søffnen haffuer Drømpt / om Godz oc Penge/ lyst glede oc herlighed/ oc slet for-gaar / saa forsuinder all denne Werden fra oss paa det siste. Den Hedenske Mand Pynda-rus siger/ at det er met Mennis-kens leffnet lige som met nogen smaa Diur/ der leffuer icke vden en Dag / som de ere føde om Morgenen dø de mod Afften/ Naar wi hendø / da er det lige/ som wi haffde icke vden en Dag leffuet her i Werden.

Hand siger ocsaa at det er

 met

met Mennisken / ligesom nogen Drømmer om en skugge / intet snarer bortuiger end en skugge ingen ting far hastiger bort end en Drøm / ia det er som Salomon siger / *Est homo Vanitas Vanitatum, & super omnia Vanitas.* Mennisken er idel forfengeligheds forfengelighed / Lige som Græss / siger Propheten / der snart visner/det Blomstris aarle oc visner snart / oc bliffuer affhugget om Afftenen oc tørris. Mennisken staar vdi Blomster i sig vngdom/ naar hand haffuer sin deylige lyd oc farffue/ i allerdommen visner hand/naar hand mister sin deylige farffue / Men vdi døden affalder hand oc bliffuer

uer

uer til Jord oc Støff. Disse træer paa Jorden staar/der om Sommeren haffuer deylige Blomster oc Løff / huilcke mod Vynteren affaller oc forgaar/paa mynder alle Menniske at de skulle ocsaa affalde oc forgaa / som den Hedenske *Homerus*, haffuer smuct giffuet tilkende/ der hand sagde/ *Persimile est folijs hominum genus omne caducis, quæ nunc nata vides pulcrisq́ virescere syluis, autumno veniente cadunt.* At nu alle ting paa Jorden saa foruisner forfalder oc forgaar/det er Naturligt/ de ere icke skaffte til vdødelighed: Men Mennisken bleff skafft i begyndelsen/ at hand skulle vere vdødelig: Thi Gud haffuer icke

skafft

skafft døden vdi Menniskens Natur/icke ville hand heller at Døden skulle haffue sin mact i Naturen/som hand den haffde skafft/ia Gud ville ingenlunde at denne hans gierning oc Eget Byllede/skulle Ødeleggis oc forderffuis: Men effter Menniskẽ aff sin egen fry villie / haffuer vent sig fra Gud / oc vddreffuit Gud fra sig / som hannem skulle raade oc regere : Da haffuer Gud effter sin retferdighed/ ladet sin grumme vrede offuergaa Menniskẽ oc hannem knuset. Ligesom en Pottemager/der haffuer giort it smuct kar aff leer/ findis der nogen breck paa / da slar hand det sønder / oc forarbeyder det paa ny/

ny/ oc giør it andet skiønt kar
der aff igien: Ja lige som en
Guldsmidt/ der tager Sølff oc
Guld som er skidet oc vrent/
slar det i Stycker/ oc kaster det i
Ilden/ oc støber it herligt kaa-
steligt klenodium der aff igien:
Saa giør den Almectige Gud
met Menniskens Legeme/ som
hand skaffte aff Jorden herrlig
vden all feyl oc brøst/ effter at
samme Legeme er bleffuen vrent/
oc ved Synden forgiffuet/ da
knuser hand det sønder igien ved
denne timelige Død/ oc lader det
henleggis i graffuen/ at her skal
syndsens forgifftighed oc all v-
renlighed bliffue borte oc for-
suinde/ oc opstaa igien it herligt

deyligt Legeme / forklaret lige ved vor HErris Jesu eget Legeme / som S. Pouel i det 3. Cap. til de Philip: formelder. Oc som *Prudentius*, siger i sin ligsang/ *Mors hæc, reparatio vitæ est*, Denne timelige Død / er intet andet end beredelse / til det euige Liff. Det er Gudz velsignelse/at wi afflis oc fødis til Werden / Men det er Gudz retferdige vrede / at wi hen dø : Effterdi Gud er retferdig / da vil hand icke beuare Menniskens Natur/ som er vent fra hannem / vden straff/ thi lader hand denne Menniskelige Natur/som hannem haffuer forlat / hen dø / oc vil den skal straffis effter hans retferdighed/ som

som hand siger her i denne Psalme / *Qui facis homines mori, &c.* Du lader Menniskễ hen dø / oc siger / kommer igen i Menniskens Børn / disse Ord ere it herrligt Vydnisbyrd imod de Manichers vrange lerdom / huilcke der sagde / at der vor tuende skabere til / En god / oc en anden ond / at den gode / skulde lade Menniskene fødis til Verden / oc den onde / siden lade dem hen dø. Huilcken deris mening er falsk / thi her er en Gud / som saadant vdretter: Fordi lige som Gud aff sin velsignelse / lader oss fødis til Verden / saa lader hand oss dø effter sin retferdighedz vrede. Huilcke Menniske som icke er igen født /

oc ved den Hellig Aand fornyet/ de enten leffue tryggelige hen oc foracte denne vrede / eller der som de forskreckis for denne vrede / vige de fra Gud / oc hade hannem/ som den der skulde beuise en wretferdig tyranskhed imod dennem. Men wi skulle giffue Gud den Ære / at hand straffer oss retferdelig/ som Keyser Mauritius giorde der hans Søn oc hans Daatter bleffue dræbte for hans Øyen/ tagde hand aldelis stille / men den tid hans Hustru bleff oc ihielslagē for hans Øyen/ Anfectedis hand met banghed/ oc sagde / *Iustus es Domine, & rectum iudicium tuum*, det er / du est Retferdig O Herre/ oc din Dom er ret.

er ret. Endog det er hart/ oc van-
skeligt at offueruinde saadan sor-
rig/ dog skulle Gudfryctige Men-
niske ingenlunde affalde / men
ved troen som en skiold faa off-
uerhaand offuer mystrøst / at
mand icke taler noget wtilbør-
ligt mod Gud/ men sige met den
fromme Job. Der som Gud end
slaer mig ihiel/ da skal ieg allige-
uel Haabe paa hannem. Nu er
det icke vden Aarsage/ at den Al-
mectige Gud / i denne kaarte tid
der Menniskẽ leffuer/ lader den-
nem offuerfalde mangfoldige
sorrig oc modgang / men oc ync-
kelige paa det siste hen dø. Om
denne Aarsag taler Propheten
her i samme Psalme der hand si-
 ger.

ger. Du setter alle vore misgier-
ninger for dig/vor ukiendeSyn-
der i Liuset for dit Ansict/ der for
fare alle vore dage bort ved din
wrede/ wi fortære vore Aar lige
som en Snack / der far snart
bort / lige som wi fløye der fra.
Propheten giffuer til kiende / at
Gud seer til alle Meñiskers gier-
ninger met skarpe Øyen. Den
opryndelige synd som er oss met-
fød / oc andre Synder som wi
daglige bedriffue / oc tencke siel-
den paa dennem / acter Gud
grandgiffuelig / oc endog hand
forhaler straffen / oc tier stille/
*Mente tamen Memori, facta nefan-
da notat, exigit & pœnas.* Hand
kommer alligeuel vore slemme
Syn-

Synder i hu / straffen vil oc icke bliffue borte / wi sette Synderne bag Øren / men HErren hand setter dem i Liuset for sit Ansict. Tenckte wi offte her paa / da ginge wi icke saa secker oc tryge hen i vor Synd som wi giøre. Men efftherdi ingen kand i denne forkrenckelige Naturis seckerhed oc blindhed / forstaa sine mangfoldige oc store Synder / da er det storlig fornøden / at Pænitentzis predicken / som skeer ved loffuen / skal altid lyde for vor Ørne / huorledis Gud straffer vore Synder induortis oc vduortis / at wi icke fryete Gud / elske Gud / forlade oss paa Gud som oss burde / ved Euangelij predic-

predicken skulle wi ocsaa straffis/ der oc klager paa Verden/at den icke hører Gudz Søn / intet beuegis aff hans Død oc Pine/ oc ærefulde Opstandelse / oc der for siger Christus / at den Hellig-Aand skal straffe Verden for Synd / at de tro icke paa mig. S. Pouel. Roma. j. siger/ *Reuelatur ira Dei de Cœlo, &c.* Gudz vrede Obenbaris aff himmelen offuer all Menniskens vgudelighed oc wretferdighed. Naar wi saa betencke Gudz retferdige wrede offuer vore Synder/ maa wi io beuegis til at fryctte Gud/oc bede Gud inderlig om sin Naade/som Propheten giør sist i denne Psalme der hand siger/ HErre vent

re vent dig dog til oss igen / oc vær dine tienere naadig / opfylt oss aarle met din Naade/saa ville wi prise dig / oc vere glade i alle vore Dage / Glæd oss nu igen effter at du plager oss saa lenge/ effter at wi lide saa lenge vlycke. Betee dine Tienere din gierning / oc din ære deris Børn. Oc HErre vor Gud ver oss twenlig/ oc forfremme vore Henders gierninger hoss oss / ia hand forfremme vore Henders gierninger. Dette er nu ret at betencke Døden / naar wi see til Aarsagen/ huor for Døden offuer falder alle Menniske/ oc til det middel oc Raad ved huilcket wi skulle kome op aff Døden igen / som

er Gudz Naade oc Barmhiertighed / ved vor HERre Jesum Christum / thi naar Døden for Syndzens skyld haffuer Meñisken ned slaget / da beteer den Almectige Gud sin gierning met sine Tienere/ oc opuecker deñem til it euigt Liff/ glæde oc herlighedt.

Det tredie i denne Bøn er/ huad forstand Menniſken bekom̃er aff Dødzens betenckelse.

DET er stor daarlighed at Menniſken icke tencker paa Gudz dom/ paa Gudz vrede / paa sit eget Dødelige vilkaar/ oc paa det euige gode/ Men bekumre sig

meget mere for dette timelige/ huilcket wi dog paa det siste skulle lade bliffue her effter oss. Der imod er det stor visdom oc forstandighed at tencke offte paa Gud / hans Dom oc vrede / at betencke sit eget Dødelige vilkaar / oc det euige Gode.

Først aff Dødzens betenckelse bliffuer mand saa forstandig / at wi icke lade vort syndige Kiød oc Blod raade selff / oc farer frilige hen i Synden / men Dødzens betenckelse holder oss aff Syndige idræt / som den Hellige Syrach siger / *Memorare nouißima tua, & inæternum non peccabis*, tenck paa dit Endeligt saa skalt du icke Synde / huilcket den

Heilige Jeronymus paaminte *Cyprianum, Memento mortis tuæ, & non peccabis*, tenck paa din Død da skalt du icke Synde / gantske fryctactige bliffuer Menniskenn i alle sine gierninger aff Dødzens betenckelse at mand icke gaar secker oc tryg hen i Synden / lige som her vor ingen fare paa ferde / Men haffuer altid oc stedze Gud for Øyen/ som Gregorius smuct siger: *Qui considerat qualis in morte erit, pauidus semper in operatione, atq; indè in oculis conditoris sui viuet.* Det er/ huem der giffuer act paa / huordan hand skal bliffue i Døden/ hand bliffuer altid fryctactig i sin gierning / oc leffuer der for som den/

der

der altid er for sin Skaberis Oyen.

J Anden maade aff Dødzens betenckelse / bliffue wi saa forstandige / at wi acte en føye ting om denne Werden / met all sin forfengelig pral oc herlighed / men meget mere / tracte effter det Euige: Thi at legge sig effter det som snart forgaar / oc liden trøst giffuer paa det siste / det er stor daarlighed / nu er alt vort leffnet / met Rigdom oc Mact / icke det mand kand bygge paa / thi det slipper hen før end mand ved selff aff / der for er det meget daarligt at snaabe effter denne Verdzens herlighed / oc forglemme det Euige gode / *Hieronymus*

 taler

taler merkelig her om / der hand siger / *Qui se quotidiè recordatur esse moriturum, contemnit præsentia, & ad futura festinat.* Huem der Dagelige ihukommer / at hand skal dø / den acter ringe om disse Nærueerendis ting / oc stunder effter de tilkommendis. Denne tancke om Døden er oc den beste ting i all Werden kand findis / til at fordriffue deñe verstyggelige werdsens hoffmod / denne offuermaadige pral / met Bygning / Klæder / offuerflødige læckerhed / i Mad oc Dricke / oc anden legemlig vellyst: Thi naar Dødzens tancke ligger oss idelig i Hiertet / da vil der gierne findis saadan en Hiertens ydmyghedt for Gud /

Jeg

Jeg arme Dødelige Menniske/ som icke ved/ naar ieg staar eller ligger / leffuer eller døer / maa skee snarere end ieg tror / hen døer oc nedleggis i Jorden/hui hoffmoder ieg mig saa saare/ oc kræser med mit arme Legeme? Det vaare meget bedre/at ieg ydmigede mig for Gud oc Meñisken/sloe mig icke foruijt iwdi denne Verden / tenckte paa den lange Vey mig forstaar / bade GVD om Naade/ oc giorde en sand aluorlig Penitentze/til saadant at betencke formaner Syrach i sit 10. Cap. Den hellige Lærer Hieronimus giffuer oc det samme tilkieñde / der hand siger: *Nihil æquè tibi proficit ad temperantiam*

omnium

omnium rerum, quam frequens recordatio breuis æui huius, & incerti.
Intet er dig saa gaffnligt at rame maade i alting / som denne korte oc swuisse tidz idelige betenckelse. At de / vdi gammel Dage lode strø Aske paa deris Hoffuit/ vdi indgangen til deris faste/skede fordi / at de skulde betencke deris dødelige vilkaar/ at Menniskſen er icke vden Aske oc Jord / oc skal bliffue til Jord oc støff igien. Som den Hellige Moses / siger Genes.3. *puluis es, & in puluerem reuerteris.* Det vaar sedwanligt i gammel Dage / at naar nogen Keyser eller mectige Herre/ bleff krunet til Land oc Rige at forstaa / da skulle der samme Dag

som

som hand bleff anammit / frem-
komme for hannem en Steen-
snider / met tre eller fire Mar-
mer Stene / huer met sin farff-
ue / oc skulde saadant forgiffue/
see sig her til Keyserlig Maie-
stat / aff huilcket slags Steen/ i
ville lade eders Graff beredis?
Efftervi hand vor it dødeligt
Menniske / da skulde hand ocsaa
haffue Døden ihukomelse/ oc yd-
myge sig/ icke hoffmode sig aff sit
store velde / eller forlade sig paa
sin Mact. Thi aff Dødzens be-
tenckelse bliffuer Menniskenn io
saa forstandige / at de intet stole
eller forlade sig paa dette Liff/
det er oc aldelis slet intet beuent
at stole paa / om wi ville tencke

M   oss

oſſ ret om : Thi wi ere icke viſſe paa/ om nogen aff oſſ/ſkulle leff-ue/it Aar/en Maanet/ en vge/ eller en Dag eller time/ ia icke it Oyeblick/wi ere aldrig ſaa ſterc-ke oc karſke i Dag / wi kunde io vere ſiuge i Morgen / oc ſnarlig henføris til Jorden. Den Helli-ge Syrach ſiger / at wi ere ſaa twiſſe paa vort Liff/ at naar wi drage vor aande en gong/ da ere wi icke viſſe paa / om wi kunde drage den igen. Den Naturlige Scribenter *Plinius*, forgiffuer/ at der ere mange atſkillige tegen/ paa huilcke wi kunde vide / at wi kunde bliffue ſiuge / men der er intet tegen / paa huilcket mand kand vide / om mand ſkal lenge leffue/

leffue/ effterdi ingen er viſſ der
paa om hand ſkal leffue til Aff-
ten. Seer til den rige Mand vor
HErre Chriſtus formelder om/
hoſſ Lucam i det 12. Cap. Hand
tenckte at hand vilde nu først
haffue mange gode Dage/ der
hand lod bygge ſine ſtore Korn-
huſſ/ men den ſamme Nat effter
Chriſti affſagde Dom / maatte
hand holde. Keyſer Nero haffde
it ſtort Mod her aff/ at det bleff
hannem ſpaaet/ hand ſkulle leff-
ue offuer de tryſindztiue Aar /
men det ſlo feyl for hannem/ ſaa
at hand leffde icke vden trediue
Aar oc ni Maanede. Alexander
Magnus / ſom vaar ſaa veldig
oc mectig/ at hand vndertuingde

 sig

sig en stor part aff Verden/ oc v-
den tuil tenckte at leffue lenge/
men som hand stod nu i Blom-
ster / døde hand / der hand vaar
tolff oc tiue Aar. Hans Moder/
hans tuende Sønner / met flere
aff hans gode Venner / bleffue
ynckelig omkomne / aff dennem
som holtis deris beste Venner at
vere : Ja ingen skøtte at for-
skaffe Alexandri Legeme en he-
derlig begraffuelse. Huor finder
mand nogen stedz it merckelige-
re Exempel / om disse forgengeli-
ge Verdzlige ting end dette ?
Der er icke mange iblant alle
Hedenske Konger/ som kand lig-
nis ved Alexandro Magno/
huad heller wi ansee viisdom oc
skarp-

skarpsindighed / eller ypperlige
mectige gierninger / eller stor
Mact oc Velde. Dogalligeuel
saadan en veldig Helt/ der hand
stod nu i Blomster / huad heller
hand bleff forgiffuen / eller aff
offuerflødig drick omkommen/
bleff det altsammen / snart kuld-
kast met hannem. Lige saa Key-
ser Julius / der hand haffde vd-
ret store mādoms gierninger/ oc
begynt sit Regimente/bleff hand
ihiel slagen aff deñem som hand
selff haffde forfremmet til act oc
ære. Huor mange kunde ieg nu
her forwden opregne / der haffue
veret veldige/ypperlige oc mecti-
ge/ia haffuer veret høyt paa hiu-
let / oc ere dog inckelige oc dybeli-

 gen

gen nedfaldet / at de haffue met
deris eget Exempel selffue stad-
fest/disse almindelige Vers/ san-
dru at vere / *Omnia sunt hominum,
tenui pendentia filo, Et subito casu
quæ valuere ruunt.* Alle disse Men-
niskelige ting / henge vdi en liden
traad / de oc hastige henfalde / i
huor mectige de kunde vere. Der
for/ er det saa/at det gaar oss vel
i denne Verden / da skulle wi in-
tet hoffmode oss der aff / huad
heller det er deylig skabning /
Rigdom/statzelig Slect oc byrd/
Mact oc Velde/ stor anseelse for
Verden/ Viisdom oc Styrcke/ in
Summa huad det kand nu vere/
Efftersdi det er altsammen for-
gengeligt / som Esaias vdi sit
40. Cap.

40. Cap. tilkiende giffuer / alt Kiød er hø / oc all hendis herlighed er lige som Blomsteret paa Marcken. Høet tørris / Blomsteret visner / etc. Salomon i viisdomens Bog / 5. Cap. bekiender / at det er altsammen forgengeligt / oc far bort som en skygge / som it skib paa haffuit / en Ful i Lucten / som en piil mand skiuder fra sig / den Hellige Syrach atuarer disse Verdzens Regentere om deris vilkaar der hand siger / *Hodie Rex, cras cadauer Hodie in Regno, cras in sepulcro.* I Dag / en Kong / i Morgen / it liig. I dag i sin Kongelige Mact / i morgen vdi graffuen nedlagt. Haffde de mectige Konger i Egypten

gypten tenckt noget her paa / da haffde de vel ladet deris store hoffmodighed falde / oc icke tradzet for meget paa deris Mact / thi den ene / hand tradzede saa meget paa sin Mact oc Velde / at hand vilde gierne vide / om nogen paa Jorden vore mectigere end hand / da fick hand sligt gensuar aff Orackelen / Ja er der saa. Πρῶτα θέος, μετ᾽ ἔπειτα λόγος, καὶ πνεῦμα σὺν αὐτοῖς, Gud / met ordet / oc Aanden er mectigere end du / Gud Fader / Søn / oc den Hellig-Aand er offuer dig / oc alle Konger / gack vd du vforskemmede / du skalt snart omkomme / oc det skede lige saa / thi hand bleff en kaart tid der effter ihielslagē / den

anden

anden Kong i Egypten ſom hed
Apries / vor ſaa hoffmodig oc
tradzig/ aff ſit ſtore velde oc Lyc-
kens medgang/ at hand lod ſig
høre / at ingen Gud eller Men-
niſke kunde omſtøde hans rege-
mente / nogne tid der effter bleff
hand ophengt aff ſine egne tiene-
re. Wiſelig oc forſtandelig gior-
de den mectige Konge Saladi-
nus/hues mact vdſtracte ſig off-
uer gantſke Aſiam/ Egypten/ oc
Syrien/ ſom hand nu formerck-
te at hand ſkulde dø / lod hand
bære omkring i Leyren/ en ſkior-
te eller Liglagen/lod ſaa vdraa-
be / den ſtormectige Konge Sa-
ladinus / ſom vndertuingde den
gantſke Aſiam vnder ſit Regi-

mente/faar icke mere met sig/aff
all sin Rigdom/Mact oc herlig-
hed/end sligt it lined Klæde. Der
Skriffuis at der vor en Kong i
Franckerige / som hand laa for
døden / oc hans *Doctores* gaffue
hannem til kiende/ at der vor in-
gen forhaabning om dette Liff/
lod hand kalde alle sine Førster
oc Raad ind for sig / met Dybe
suck/ talede dennem til/ oc sagde/
seer/ ieg som haffuer veret en rig
mectig Konge/ kand icke met all
min Mact Rigdom oc Velde vd-
rette saa meget / at ieg ickun en
Dag/ ia en time / kunde giøre
stilstand met Døden : Der for
far nu vel alt timeligt Godz oc
Rigdom/ Aff saadane Ord be-
uegtis

uegtis der mange til at græde/
thi dette er io gantske sørgeligt / at
menniskenhenger saa saare hart
ved denne Verden / oc tiene hen-
de saa trolige / men hun løner
dennem icke anderledis end slæt
vndfalder dem / oc besuiger den-
nem / om huilcket den Hellige
Augustinus formelder/ Sermo:
31. Det er screffuit mine kiere
Brødre. 1. Johan.2. At wi skul-
le icke Elske Verden/fordi at Ver-
den forgaar oc hendis begering.
O Munde immunde, O du wrene
Verden/ som icke afflader at be-
snære Menniskens / du tilstæder
dennem icke at huile / du begierer/
at henrycke alle / du søger effter
at dræbe alle: Wee dem som tro

 dig/

dig/ Salig er den som staar dig imod / Men mere Lycksalig er den/som vskadt/kand komme fra dig/O Verden du forrædere/ du loffuer alt Got/men du frembær alt Ont. Du loffuer Liffuit/men du giffuer Døden / Du loffuer Glæde / men du giffuer Sorg. Du tilsiger huile/ men see her er icke vden idel forstyrring/du loffuer Blomster / men det forsuinder snart / du loffuer at staa met oss / men du viger snart bort. Der for skal mand icke elske dig/ fordi du aldelis forgaar / oc din begering forsuinder som Røg.

I tredie maade bliffuer mand saa forstandig aff Dødsens betenckelse / at naar Døden nu kommer/

kommer / da ere wi saa meget dis frimodigere at tage imod hannem / thi det er den gæst wi haffue huer dag forventet / *Seneca* taler smuct her om der hand siger / *Nemo hilaris mortem venientem excipit, nisi qui ad illam se diu composuerit*. Jngen tager glad imod dødzens tilkommelse / vden den som haffuer altid beskicket sig til at tage imod hannem. Samme visemand siger / *propone tibi, quandoq; hoc contubernio cariturum, fortior eris ad necessitatem exeundi*. Det er / set dig dette for / at du skalt engong myste dette selskaff / saa bliffuer du saa meget frimodigere til / at vandre her fra naar det skal endelig gielde. De som

meget vandre / ere offte i Dødz fare baade til Landz oc Vandz/ men effterdi at de tencke stedze paa Døden da ere de altid fri-modige/i naar/oc huor/hand vil komme. Der skriffuis *in vitis patrum*, at *Macarius Alexandrinus*, som hand engong vandrede i en vildende Ørcken/ oc Natten kom paa/hād maate legge sig ned i en hule/der som en død kraap vaar nedlagt / der Spøgede den onde Aand / met den dødis Been/ oc giorde it stort bulder at forskrecke hannem / Men effterdi hand tenckte stedze paa Døden / da vaar hand vforskrecket oc vigede icke en gong aff steden. Det samme see wi oc vdi en anden Gudfryctig

fryctig Mand/ at som der en-
gong kom en stor hob Røffuere
omkring hannem / met Vaaben
oc Verye berystede / at de vilde
myrde hañem / vaar hand alde-
lis vforfærdet : Disse røffuere
forundre sig / at hand er saa v-
forskrecket/ oc icke viger aff til si-
de fra dennem / tilspøre han-
nem / om hand icke frycter for
Døden? Da suarede hand/ *Ne-
cem non timet, qui paratus est mori,*
den frycter icke for Døden / som
er beredt til at Dø. Men de som
icke tencke offte paa denne gæst/
oc berede sig til at tage imod
hans komme/ de ere offuermaa-
de forskrecket naar det skal gielde
for aluore. Thi giffuer den Hel-
lige

lige *Gregorius* it got Raad / der hand siger / *Tota vita prudentis debet esse meditatio mortis, quia vt homo, in bono proficiat, & à malis sibi caueat, valet frequens meditatio mortis.* Det er / it forstandigt Menniske skal sit gantske liffs tid betencke Døden / thi der som it Menniske skal forfremmis i det gode / oc vocte sig fra det onde / det vdrettis ved Dødzens idelige betenckelse. Den døer oc allerbest / som altid tencker paa døden. Der for haffue de Gudfryctige Meñiske / om huilcke der formeldis i den Hellige Scrifft / altid hafft denne tancke. Saa læse wi om Isaac / i den første Mose Bogs / 27. Cap. huorledis

dis hand tenckte paa Døden/ Jacob i samme Bogs. 47. Cap. Om Joseph/ i det sidste Cap. vdi samme Bog. Dissligist om Job/ om Kong Dauid / i disse Psal: 39. 120. 103. Oc mange andre i det gamle oc Ny testamente. Der scriffuis/ at Philippus aff Macedonia / haffde saa beskicket i sit Huss / at der huer Dag skulde staa for hans soffue kammer om Morgenen/ naar hand opstod/ en vng Kammer Juncker / som skulde sige disse Ord til hannem/ *Memento Rex te moriturum*, kom ihu O Konge at du skalt Dø. huem finde wi nu / iblant de Christne Regentere der saadant lader giøre? Disse Verdslige for-

O fengelige

fengelige ting / haffue de mere i Sinde / oc dennem skarpelig betencke / at de paamindis i Kircken / aff Predicke stolen / om deris dødelige vilkaar / er dem saare kedsommeligt at høre : Men det vaare Nytteligt at mãge som ere i stor Mact oc Velde i Verden / vilde offte haffue tancke paa Døden / oc icke allene i deris Bøger / men ocsaa i deris Huss oc Senge kammer lade scriffue disse ord / *Memento te moriturum*. Da skulde de icke alleniste holde sig aff Synden / oc leffue i Gudz fryct / men ocsaa vere trøstige oc frymodige / naar deris time kom / at de skulde ved deñe timelige død / her fra skillis. Døden er vel

for-

forskreckelig i sig selff / oc for vd-
uortis Dyen: Men hand er dem
læt paa at gaa / som haffue
stædze tenckt paa hans tilkommel-
se / oc haffue lagt Venskaff met
liffsens første Jesu Christo / oc for
hans skyld haffue det euige Liffs
glede allerede optend i deris hier-
ter / som den gamle Simeon
haffde / Luc. 2. Som Kong Da-
uid haffde / der hand sang i den
tredie oc tiuende Psalme. *Eti-
amsi ambulauero in Valle vmbræ
mortis, non timebo mala, quia tu me-
cum es.* Det er / om ieg end van-
drer i den mørcke Dødzens dal /
da frycter ieg ingen Wlycke / thi
du est hoss mig O HERRE. Wi
læse i de gamle Romerske Histo-

 rier /

rier / huorledis de offte bestillede aabenbarlige grumme spectakeler / at der frem komme en hob skermere oc ficte Mestere / som ginge Nøgne to oc to sammen met skarpe Suerd / oc slois saa om Liff oc Leffnet / hugge huer andre den ene skrame effter den anden indtil de fulde omkring / oc laae saa oc veltis i deris eget Blod / oc iammerlige døde. Aff saadanne Ficteskoler / skulde de vnge Rommerske Herremend oc Stadzjunckere lære at tage mod til sig / oc en anden Dag / Naar de komme i standende strid imod deris Fiender / icke bluncke der ved / om de end finge saa store skrammer / oc mange blodige Pander / om

om de end skulde sette det kieriste
til: Men wi Christne haffue me-
get bedre / oc trøsteligere specta-
kel/ wi see oc høre Gudz Børn
Dø/saare frimodilige oc trøsteli-
ge / der brugis mange trøstelige
Sentenzer for dennem aff Gudz
Ord/ der skeer Bøn til Gud / oc
mange deylige tale oc bekiendel-
se/ oc i sandhed io mere wi tencke
paa Døden huor mangen hand
nedslaer/ oc io mere wi omgaais
met begraffuelser/ io mindre for-
skreckis wi for Døden. J fierde
maade bliffue wi saa forstandige
aff Dødzens betenckelse / at wi
ere taalmodige/i huad modgang
oss tilslais / Efftercdi wi icke vide
huor lenge det varer/oc at det er

icke vden en stacket stund / wi ere Kaarss oc modgang vndergiff-ne her i Verden / wi bliffue icke saa lenge her / ia wi vide aldrig naar wi skulle her fra. Lige som en der er i fremmed Sted / oc li-der alle haande modgang/ hand tencker saa / ieg bliffuer icke her alle Dage/ieg kommer snart her fra met Gudz hielp/saa skulle wi oc trøste oss her met / at vort Liff varer icke lenge her / oc all vor modgang faar vel snart en god Ende. Den Gudz Martyr Ana-nias / der hand bleff vdført til Retter steden at hand skulde aff-liffuis / som Sozomenus scriff-uer om hañem/ vaar hand gant-ske wtaalmodig / icke saa vel til

fredz/

fredz/ som hañem vel burde. Da trøstede hannem en aff dem som hannem vdførde / oc sagde / ver ickun ved it frit mod/ it lidet øye-blick/ oc luck dine Øyen til/ thi du skalt snart see Gudz Lius. Aff disse Ord bleff hand taalmodig/ oc lidde trøstelige for Christi hellige Naffns skyld/ saa skulde oc wi trøste oss her met vnder Kaarset/ at det varer icke saa lenge som wi tencke / saa see wi at den Hellige Athanasius kallede sin modgang/ en liden sky/ der snart far offuer/ oc strax der effter kommer hin klare Soel / som mand pleyer at sige/ *Venit tandem post Nubila phæbus*. Der for siger oc S: Peder/ i sit første Breffs 5. Cap.

J som

I som lide en liden stund. Wi tage oss stor Sorg til / naar vor Hustru / Børn / Broder / Sø-ster / eller en anden god trofaste Ven falder oss fra / den kunde paa det høyeste / leffuet ti eller tiue Aar hoss oss / om det skulde end veret lenge / oc denne stackede tid legge wi saa saare paa Hiertet / oc ville icke der imod lade trø-ste oc Husuale oss / at wi i steden for saa stacket en tid / skulle bo oc bliffue hoss dennem til Euig tid / i all lyst oc gælde / der som her paa Jorden icke kand der imod andet vere / end wrolighed sorrig oc be-drøffuelse / som wi Daglige / be-synderlige i Husholding forsøge oc befinde hoss vor beste oc kierlig-

ste

ste Venner/ at den ene Elendig-
hed offuerfalder den anden / Nu
met siugdom / fattigdom / eller
anden skade eller modgang.

I Femte maade bliffue wi
saa forstandige aff Dødsens be-
tenckelse / at wi icke forhale vor
Penitenze til det yderste / som
mange Menniske diss verr giøre/
gaa hen i saadanne Tancker/ at
de skulle lenge leffue / ieg haffuer
end nu god tid/ sige de / ieg kand
end nu leffue lenge / oc der met
forhale deris Penitentze / Aar
effter Aar/ Dag fra Dag/ den
ene tid effter den anden/ indtil de
endelig bliffue forraskede der off-
uer / HErre Gud huad er der
mange til aff saadanne Folck/

naar Døden dennem nu haste-
lig offuerfalder/da ere de gantske
ilde tilfredz / bede Gud inderlig
de maate leffue lenger / ah sige
de/huad er ieg nu aldelis vbeskic-
ket til at dø/ Jeg haffuer bedreff-
uit meget/ der maate vel veret v-
giort / ieg haffuer oc meget for-
sømmet / som maate vel veret
giort/vilde Gud spare mig nogen
tid/o huad skulle ieg bliffue Gud-
fryctig oc from: i det samme klem-
mis de/oc henrøckis ved Døden/
oc Penitenzens tid er vde / thi
Døden kommer icke naar wi ville/
men naar wi tencke mindst der
paa/ S: hans i sin obenbarings
Bog.3. Cap. siger. *Si non vigila-
ueris, veniam ad te tanquam fur, &*
nescis

nescis qua hora veniam ad te. Der som du icke vaager / da skal ieg komme til dig som en Tyff / oc du vedst icke huilckẽ time ieg vil komme til dig. Der for formaner den Hellige Syrach / i sit 5. Cap. Aluorlige til Penitentz / sigendis. Tøffue icke at omuende dig til HErren / oc forhale det icke den ene Dag fra den anden: Thi hans vrede kommer hastelige / oc skal heffne det / oc forderffue dig. Augustinus siger / at Gud tilsiger oss vel sin Naade / naar wi omuender oss til hannem / men der met giør hand oss icke secker oc tryg / huor lenge wi skulle leffue / thi er det raadeligt / at wi vdi tide omuende oss til HErren / oc

ved en aluorlig Penitentz bere-
de oss til Døden : Lige som en
krigsmand der icke veed naar det
skal gielde / hand er altid beredt/
saa skulle oc wi berede oss stedze/
at HErrens vrede skal oss icke
hastelig offuerkomme. Der som
wi rettelig ville vere beredt til
Døden / da skulle wi vel giffue act
paa disse efterfølgendis stycker.

Først skulle wi icke ligge i dø-
delig had oc affuind til vor Næ-
ste/som mange diss verr nu giøre/
at de betagis met saadan wrede/
de ville icke gaa i Huss til hin
anden oc mene de giøre deris
Næste en stor foractelse der met/
men de bliffue selff foractede der
offuer / oc giffuer alt formeget
tilkien-

tilkiende / huad de ere for Folck. Haffue wi nu saa foractet eller fortørnet vor Næste met Ord eller gierninger / da skulle wi strax forlige oss met deñem igien: Haffue wi giort vor Næste wret / da skulle wi giøre hannem ret oc skel igien. Ere wi wrede paa hannem/da skulle wi forlade hañem aff Hiertet : Oc tencke paa de Ord vor HERRE Jesus siger/ Matth. 5. Cap. *Habeto beneuolentiam cum aduersario tuo, dum es in Via cum illo.* Forlig dig snart met din modstandere / den stund du est end nu paa Veyen met hannem/ rc. Effter at wi haffue saa forligt oss met vor Næste/ skulle wi forlige oss met Gud i

Himmelen/ oc legge vind paa at
wi haffue Gudz Venskaff. Det
skeer naar wi bekiende vore
Synder / angre oc fortryde dem
aff gantske Hierte / indfalde til
Gudz Naade/met en stadig tro/
bede Gud om forladelse/for Jesu
Christi skyld / loffue Bod oc be-
dring/oc det fuldkomme/det beste
Gud giffuer Naade til. At wi
stedze oc altid leffue i Gudz fryct/
i kierlighed til Gud oc vor Næ-
ste / at wi ere flittige i vort kald
oc Embede / holde oss aff Druc-
kenskaff / leffue i kyskhed oc ret-
ferdighed/øffue oss i miskundhedz
gierninger mod vor fattige Næ-
ste: Giøre wi dette/ da beholde
wi den Hellig Aand / Troen / oc
en

en god Samuittighed/ det Euige Liffs oc Salighedz Arffuedeel. Gudz Ord skulle wi flitelige høre/ oc tencke der offte paa/ at wi der aff kunde bekomme trøst oc husualelse imod Døden oc Dødsens forskreckelse: J vore Hierter/ skulle wi giemme oc beuare den ene skøne Sententz/ effter den anden/ huor met wi en anden Dag kunde trøste oss/ naar døden kommer: Afften oc Morgen skulle wi betencke disse trøstelige Sprock/ Gudz Søn haffuer oss efterlat. Matth. jj. Kommer til mig alle i som Arbeyde oc ere besuarede/ ieg vil viderquege eder. Johan. 3. Saa elste Gud Werden at hand gaff sin Enborne Søn/ at alle de

som

som tro paa hannem / icke skulle fortabis / men haffue det Euige Liff. Johan: 5. Sandelig / sandelig siger ieg eder / huo som hører mit Ord / oc Troer den som mig vdsende / hand haffuer det Euige Liff / oc kommer icke til Dommen / men hand er trengd igennem fra Døden til Liffuit / Johan. 11. Jeg er Opstandelsen oc Liffuet / huo som Troer paa mig / hand skal leffue / alligeuel hand end døer: Oc huo som leffuer oc Troer paa mig / hand skal aldrig Dø. S: Pouel: 1. Timoth. 1. siger trøstelig / Dette er en viss Dyrebar tale / at Christus Jesus er kom̃en til Verden / at Salig giøre alle Syndere. Paa det

at saa.

at saadane trøstelige Ord kunde disbedre rodfestis i vorte Hierter/ skulle wi offte bruge det Høyuerdige Alterens Sacramente / til vor Trois stadfestelse om Syndernis forladelse / til kierlighedz forøgelse met Gud oc vor Næste/ til vort leffnetz forbedring / oc it visst pant paa det Euige Liff oc Salighed. Wi skulle stedze oc altid antworde Siel oc Liff i HErrens Haand / som wi seer Konning Dauid haffuer giort langtid førend hand døde / thi saa staar der i den 31. Psalm: *In manus tuas commendo Spiritum meum,* Jeg befaler min Aand i dine hender / du frelste mig HErre / du trofaste Gud: For det allersiste

ſkulle wi oc inderlig bede GUD/ hand vil beuare oſſ fra en haſtig vforuarendis affgang / oc bruge denne Bøn/*ab improuiſa mala morte libera nos Domine Ieſu Chriſte.*

Fri oſſ O HErre Jeſu Chriſte/ fra en ond wforuarendis bradød / forlæ oſſ met en Salig Affgang/ vor Siel anamme i din Haand. Denne efftерfølgendis Bøn / ſom Polycarpus den Gudz Martyr haffuer daglige bedit / burde vel huert Chriſtet Menniſke offte at bruge: O Herre Jeſu Chriſte / naar ieg ſkal ſkillis fra denne Jamerlige Dal/ da beſkicke mig en rolig ſtund/giff at ieg kand ſactelig ſoffue / at ieg i din Naadis ſande kundſkaff oc

beken-

bekendelse/met glæde oc fred/ opgiffuer min Aand oc arme siel/oc befaler den i dine hender/lad mig icke lenge pinis/ som ieg vel haffuer tusinde gange forskylt / oc at ieg paa mit Legemis Vegne maa huile i Jorden / oc igen opstaa/ bliffue delaltig i de Helligis Opstandelse/ oc gladelig leffue/prise oc tacke dig/til Euig tid / for alle dine vtallige velgierninger. Herre tilregne mig icke gammelskyld/ oc tenck icke paa min vngdoms Synd/Men ver mig naadig for din store Barmhertighedz skyld/ oc holt mig ved en sterck Tro/ oc trøst mig intil mit sidste Aande dret / at Synden Helffuede oc Dieffuelen icke skader mig / oc

 mit

mit eget Kiød oc Blod icke giør mig vtaalmodig. Der som it Menniske vilde daglige bede denne Bøn/ skulde hand paa det sidste befinde der aff/ stor trøst oc husualelse / oc vere vel bered at tage mod Døden naar hand vilde komme.

I siette maade/naar wi stedze tencke paa/at wi skulle dø/ bliffue wi saa forstandige / at wi kedis ved dette Liff / altid sucke oc tørste effter det Liff som er bedre/ huilcket er det euige Liff/til huilcket vore gode Venner nu hen kommne ere. Saa kiæddis Konig Dauid ved dette Liff / der hand i sin 42. Psal : Sagde O HErre naar skal ieg komme der

hen/

hen / at skue dit Ansict. Lige saa giorde S: Pouel : Philip:j. Jeg begerer at skyllis her fra/oc vere hoss min HErre Christum.

Den Hellige Augustinus/ haffuer oc i lige maade kiedetz ved dette iammerfuld Liff / som der scriffuis *in meditationibus: Cap. 2. Tedet me valde huius vitæ, & istius erumnosæ peregrinationis. Vita hæc misera, caduca & incerta, &c.* Det er / Jeg kiædis meget ved dette Liff/ oc ved denne mødsommelige vandring. Dette Liff er it vselt Liff/it forgẽgeligt/oc vuist liff/rc. O du Liff/ huilcket Gud haffuer beredt dennem/som hañem Elske: Du lifflige Liff/ du Salige Liff/ du trygge Liff/ du Rolige Liff/du

skøne Liff / O du Liff / som vedst aff ingen Død / du vedst aff ingen bedrøffuelse : O Gud giffuet / ieg haffde alle mine Synders forladelse / oc maate saa strax afflegge deñe syndige ham / oc indgaa vdi din glæde / oc Nyde den sande Ro oc lise / det samme maate wi vel alle ynske oc begiere aff Gud. Naar wi ere til Skibs / besynderlig vdi en stor Storm eller modbør / oc wi see vore Venner Segle for oss i it andet Skib / som er bedre beseylet: Der som de nu komme før i haffnen end wi / da ere wi icke der for ilde til fredz / wi misunde denem icke heller den glæde / Men wi ere glade der ved oc tacke Gud / som haffuer saa

vel

vel hulpet dennem i Haffuen: Wi opueckis ocsaa / til at ynske oc begiere aff Gud i Himmelen / at hand ocsaa vil føre oss vel til Landz / huad heller wi da setter paa Seglet / eller sla it søfft mere vd / eller giøre den ene mødsommelig Vending effter den anden / da giøris tiden aff saare lang / at wi meget heller / ville vere paa Landet hoss vore gode Venner / end lenger met stor fare oc møye / arbeyde oc forsmectis paa Vandet.

De som haffuer vandret i fremmede Land / enthen ad Studære / eller i Krigshandel ladt sig bruge / de vide huorledis det gaar til / at Landmend / (som

mand

mand pleyer at sige) holde gierne
til sammen/ naar en aff dennem
bliffuer hiem kallet aff sine for-
ældre/ da følger de andre hañem
nogen stund vd paa Veyen/ oc ta-
ler om den store lycke hannem er
vederfaret / at hand nu maa
vandre hiem til sin kiere forel-
dre / Slect oc gode Venner / oc
huer i sin sted siger / Gud giffuit
at det vor mig saa nær / at ieg
maate ocsaa kallis oc komme
hiem til mit Fæderne Land/ oc en
gang see mine foreldre / Slect oc
gode Venner/ oc tale met deñem.
Saa gaar det ocsaa til met oss
Christne / mand pleyer at sige/
naar alting er vde frest / da er
det hiemme best: Wi ere i denne
onde

onde verden/ vdi langt større nød oc fare/ end nogen haffs nød vere kand/ wi ere her fremede Gæster/ er her nu kommen bud/ at kalde vore gode Venner fra oss/ hiem til deris rette Fæderne land/ da skulle wi icke misunde dennem denne glæde/ at de ved denne legemlige Død/ saa vel slippe ind i Himmerigis Haffn/ oc komme hiem til Jesum Christum: Men heller bede GUD at wi ocsaa maatte forløsis/ oc komme hiem til dennem/ naar hans gode Guddommelige villie tilsiger. Wi ere io saa til sindz i denne Verden/ at wi søge heldst til det Verdskaff/ som der findis flest aff vore gode venner forsamlede/ hui skulde wi

icke haffue det samme sind/ at
stunde oc søge til det store Verd-
skaff i Himmerige/ der som wi
haffue fast flere oc bedre Venner/
end wi haffuer her paa Jorden.
Huilcke som nu aluorlige her eff-
ter forlengis/ oc fortøffue effter
Gudz Børns aabenbarelse/ aff
Hiertet atraa/ effter Legemens
forløsning/ oc vederquegelsens
tid/ de sige aff Mund oc Hier-
tens grund/ kom HERre Jesu
Christe/ oc lad din sidste røst hø-
ris/ sla alting i en hob tilsam-
men/ optend Himmel oc Jord/
frels endelig din lille Hiord fra
Dieffuelens Tyranni/ oc alle
denne Verdsens grwelige forar-
gelse/ oc henfør oss til vort rette
hiem/

hiem/ i det Euige Fæderne land/ for dit dyrebare Blodz oc fortienistis skyld/ du som est den eniste Euige frelsere / sande nødhielpere / oc tilskickede Dommere/ offuer de Døde oc leffuendis/ dig skee met din kiere Himmelske Fader/ oc den værdige Hellig Aand/ loff Pris/ oc Ære/ i all Euighed/ Amen.

Den anden Deel aff denne Predicken er/ en kaart beretning/ om Erlige/ Welbyrdige/ Salige Frw Byrgitte Rosenkrantzis Slect oc affkom/ opdragelse / Leffnet/ oc endelige affskeed fra denne Werden.

DEt er vel vden tuiil største parten aff eder vdi

 denne

denne forsamling vitterligt / huad som denne Salige Frwis/ Frw Byrgite Rosenkrantzis velbyrdige oc forneme herkomst oc Erlige leffnet er anrørendis / at det icke giøris behoff / her om met mange Ord eders kierlighed at opholde : Men efterdi/ wi for aarsagis nu paa denne tid/ at tale om hendis Christelige Død oc affgang/ da ville wi ocsaa / paa det allerkaartiste tale om hendis Liff oc leffnet : Paa det wi kunde disvedre see/ huorledis disse tuende/ komme smuct offuer eens met huer andre. Thi dette lære wi aff daglige forfarenhed / at det gaar gierne saa til / at ligeruis som mand er i sin velmact/ den

stund

stund mand leffuer i denne Verden / saa er mand ocsaa paa det yderste. Naar Døden giør skylsmisse imellem Sielen oc legemet: Oc menlige skeer det / at den som er Gudfryctig oc sactmodig/ i sit leffnetz omgengelse/hensoffuer oc saa vdi en herlig taalmodighed oc Gudelighed. Men den som haffuer Verden formegit kier/ oc Elsker hendis forfengelighed / oc tencker huercken paa denne timelige Død/ eller huad som der vil efterfølge / hand forskreckis paa sit yderste for Døden. Thi hand haffuer ingen kundskaff giort met Døden i sin velmact / oc bliffuer der faar i sin sote Seng aff Legemens vee oc suaghed/aff samuit-

 tig-

tighedzens tuang/ saa bange at
hand maa bliffue fra Sindene/
fordi at hand skal skilles fra den-
ne Verden / huilcken hand haff-
uer giffuit sig for meget til / oc
skal nu her fra til it andet Liff/
paa huilcket (kand skee) hand
haffuer enten lidet eller intet ve-
ret fortenckt tilforn / twdi sin vel-
mact der til met er det ocsaa nyt-
teligt oc gaffnligt for vnge Men-
niske/ at de høre/ huorledis deris
forældre/ eller andre Gudfrycti-
ge Folck/ loffuis oc prisis aff dyd
oc fromhed / at de der aff kunde
opueckis / at traade i deris for-
ældris fodspor / oc enten naa de-
ris maall/ eller io / gaa saa nær
der til / at de kunde ocsaa haffue
it

it Erligt rycte effter sig / oc faa it
got Vydnisbyrd i deris begraff-
uelse / for deris dyd oc fromhedz
skyld. Thi saadant it Vydnisbyrd
er bedre en Guld oc Edel stene/
ia alt det som kaasteligt er vnder
Solen. Som den Hellige Sy-
rach siger/ vdi sit 42. Cap. See
til at du beholder it got Naffn/
det bliffuer vissere / end tusinde
store liggende Fæ aff Guld / I
huor got it leffnet er / da varer
det dog en stacket tid / Men it
got Naffn bliffuer Euindelige.

Erlige Welbyrdige Salige
Frw Byrgitte Rosenkrantz/ vor
født i Judland paa Skerwad/
Aar 1555. Paa langfredag/
mellem 6. oc 7. formiddag / oc
vaar

vaar hun født aff E: Welbyr-
dige/Fromme/ Gudfryctige for-
ældre. Hendis Fader vaar Er-
lig Welbyrdig mand Otte Ro-
senkrantz til Næsbyholm/hendis
Moder / vaar Erlig Welbyrdig
Frw Jde Gøye / til Skeruad/
disse hendis forældris Ecteskaff/
vaar velsignet met fem Børn/
de fire nu hensoffue i HErren/
allene E: W: Frw Margrete
Rosenkrantz igen leffuer / Gud
Almectigste hende naadelige be-
uare. Salige Frw Byrgitis
Farfader / vaar Erlig Welbyr-
dig Otte Holgersen Rosen-
krantz / til Boller / Hendis far
Moder vaar E: W: Frw Mar-
grete Gans/ Her Jesper Gans/
Fri

Friherre til Potlitz/hans Daatter. Hendis Morfader/ vaar Erlig Welbyrdig Herr Mogens Gøye til Krenckerup Ridder/ Danmarckis Rigis Hoffmester. Hendis Mormoder vaar E:W: Frw Margrete Sthure / som vaar E: W: Claus Sthuris Daatter / til Gammelgaard. Der Erlig Welbyrdig Salige Frw Byrgitte Rosenkrantz/neppelig vaar Aar gammel / Tog hendis kiere Morsøster / E:W: salige Frw Byrgitte H. Herluff Trollis / hende til sig/ optuctede hende Christelige oc vel / i Gudz fryct/Høffuiske seder / oc mange gode Dyder/som vel haffuer paa kient. Der hun nu vaar paa sit

S søttende

søttende Aar / bleff hun met sin Electis oc Venners Raad/ tilsagt Erlige Welbyrdige Mand Sten Brahe/til Knudstrup/ sin kiere Hosbonde/ som nu sørgelige igen leffuer/Gud hannem Naadelige husuale. Halffandet Aar der effter/døde hendis kiere Morsøster / E: W: Frw Byrgitte Gøye: Saa kom hun strax der effter/ til sin kiere Søster/E:W: Frw Margrete Rosenkrantz/ oc vaar hoss hende paa andet Aar/ indtil hendis Bryllup stod i Kiøbenhaffn / swdi det Aar mand screff 1575. den 18. *Septemb.* Oc leffuede hun met E: W: Sten Brahe/ Gudfryctelige/ Erlige/ saare kierlige oc venlige i alle maade.

maade. 9. Dage ringere end 13. Aar vaare de tilsammen. Haffuer oc Gud velsignet deris Ecteskaff met Liffsens Fruct / oc giffuit dennem 7. deylige Børn/aff huilcke 3. hen soffue i HERREN/ 4. endnu igen leffue / tre Sønner oc en Daatter/Gud Almectigste dennem naadelige beuare/ met languarende oc Lycksalig sundhed/ Amen.

Huorledis Salige Frw Byrgitte Rosenkrantz / haffuer nu skicket sig/ vdi sit gantske leffnet/ mod Gud/ i sit Huss/oc mod alle Mennniske Fattige oc Rige/er vel alle vitterligt/ som haffue kient hende/at det icke er fornøden met mange ord/her at omtale: Huad

Gud i Himmelen er anrørendis/ da haffuer hun stedze oc altid hafft Gud for Oyen / Afften oc Morgen giort sin Bøn til Gud met Knæfald: Gudz hellige Ord haffuer hun stedze hafft kier/ hørt det gierne baade hiemme / oc iwdi fremmede Steder: Offte haffuer hun brugit det Høyuerdige Sacramente / daglige gierne læst i den Hellige skrifft. Haffde oc vor Herre giffuit hende en god Dom oc mening / om vor Christelige Trois Artickle. Hun bad oc Gud stedse om en Salig affgang / it Christeligt endeligt / oc en glædelig Opstandelse. Tenckte hun oc tit oc offte paa hendis begraffuelse/ som paa kiender / thi hun i

fior/

fior/ som denne begraffuelse stod i Bygning / waar offte her hoss/ met hendis kiere Hosbonde/oc bestillede huorledis de vilde haffue denne Capell bygt / som hendis leyested skulde vere/som nu er for Oyen her at see. Dette som ieg haffuer nu forgiffuet om Salige Frw Byrgitte / er io it tegen til at hun haffuer veret saare Gudfryctig/oc icke forglemt den sidste stund/men tenckt der paa/oc stedze beredt sig der til: Oc vaare vel at ynske/ at mange vilde saadant hendis Gudelige forset / oc gode Exempel efftertølge. Huad hendis Huss belanger / haffuer hun leffuet Christelig oc vel / met sin kiere Hosbonde/saa at deris om-

gengelse haffuer veret kierlig oc beleffuen / forligtis altid saare vel / saa at hand gode Mand/ fuld nødigt vilde haffue myst hende/ om det haffde veret Gudz vilie/ som hans daglige Suck oc sorg vduiser/den Almectige Gud hannem husuale. Haffuer hun ocsaa ladet optucte sine Børn i Gudz fryct / oc gode Seder / oc selff altid formanede dennem til Dyd oc fromhedt/ hun haffuer oc veret god oc from / mod sine daglige Tienere/ oc hulpet mange til it Erligt Brød/som de paa denne Dag vel maa bekiende met hendis lofflige ihukommelse. Huad hendis omgengelse met andre sig belanger / da haffuer hun

hun skicket sig saare venlig oc vel/
mod alle Rige oc Fattige/thi vor
HERRE haffde begaffuit hende
met god forstand/baade vdi Hus-
holding oc andre maade. Hun
vaar ingen for god/hun vaar be-
leffuen oc kierlig i omgengelse/
saa at hun haffde yndest oc held
aff alle / som alle de / der haffue
veret i omgengelse met hende /
baade i Lolland oc anden stedz
det vel maa bekiende: Hun holt
Gudz Ordz Tienere i act oc ære/
beuiste dennem mange velgier-
ninger / lod hun oc offte vdskiffte
Almisse til Husarme / oc andre
fattige Folck / som ieg icke andet
troer/ de maa io bekiende met all
tacknemmelighed / *In summa* at
sige

sige/ Salige Frw Byrgitte Ro-
senkrantz / haffuer skicket sig vdi
sit gantske Leffnet / saa meget
Menniskeligt haffuer veret/ som
it Gudfryctigt/ fromt / Christet
Menniske / at hun vden all tuil/
skildis fra denne Verden met en
god samuittighed / oc som hun
leffde vel / saa døde hun oc vel/
som nu her effter skal kaartelige
forgiffuis.

Hues Salige Frw Byr-gittis endeligt/oc affskeed fra denne Verden anrørendis er/ begaff det sig saa.

Der Erlige Welbyrdi-
ge Sten Brahe vor reyst
til

til Kiøbenhaffn den 21. *Iulij*, vdi en befalning/ strax der effter bleff Salig Frw Byrgitte / betaget met en hed Febris / saa at hun den 24. *Iulij*, gick aldelis til sengs/ oc som hun formerckte sig saa saare Suag / skickede hun strax Bud effter sin kiere Hosbonde: Oc som disse sørgelige tiender hannem forrekommer/ begiffuer hand sig strax Dag oc Nat vfortøuit til hende/ (Men da haffde Salig Frw Byrgitte om dagen tilforn ladet sig berette/ oc saa beskicket sin sag / at hun vaar aldelis tilfredtz/ huorledis Gud vilde det haffue met hende / oc samme tid ynskede tit/ O GVD giffuet Sten vaare hiemme/ at ieg kun-

de befale hannem mine Børn)
Saa kom da den gode Mand
hiem / oc trøstede hende i alle
maade / vaar saare omhyggelig
for hende / ia hand haffde flittig
opsiun met hende / Aarlig oc
sildig Nat oc Dag / oc skickede sig
saa imod hende i denne siugdom/
at hand det maa vel antsuare for
den Euige Himmelske HErre/oc
som hun antuordede hannem si-
ne Børn/loffuede hand/at hand
deris kiere Børn aldrig vilde
vndfalde / i men Gud Almectig-
ste sparede hannem liffuit. Fra
den tid / vaar her stor sorg stun-
dum/ oc vndertiden nogen glæde
paa færde/indtil Gud Almectig-
ste hende Naadelige forløste/som
vaar

vaar den sextende Dag i Augusti Maanet / at hun da fødde tuende deylige Pige Børn / det ene kallede Gud strax til sin naade/ det andet endnu igen leffuer/ ved naffn Jomfrw Sophia/ Gud hende Naadelige beuare. Huad Ord oc tale / Salige Frw Byrgitte haffde den gantske Nat offuer / indtil vor HErre forløste hende/ vide de vel aff at sige/ som samme Nat vaare inden Dørre met hende/ som vaar/ hendis kiere Søster/ met andre Welbyrdige Frwer / oc Dannequinder/ huilcke endrectelige giffue hende dette Vydnisbyrd/ at efterdi hun vaar nu her bestedt i stor banghed oc Dødz nød / haffde hun

Gudz Ord stedze i Munden læste mange Gudelige Bønner/ brugte offte denne Psalme / wor Gud hand er saa fast en borg/ etc. Vor egen Mact er intet vært/ wi ere snart offuer wundne/ der Strider for oss en veldig HERRE / altingist maa for hannem bugne/ etc.

Der hendis kiere Hosbonde Erlig W: Sten Brahe bleff nu indkallet til hende / vaar hand saare bedrøffuit for hendis store suaghedt/ oc endog hun vaar nu her i Dødz nød bestedt / trøstede hun hannem / bad hand vilde giffue sig tilfredz/ oc sagde / den samme Gud / som her til haffde hulpet / hand er endnu mectig til frem-

fremdelis at hielpe / der er ingen ting vmuelig for Gud. Effter at Salige Frw Byrgitte haffde nu offuerstridt denne Dødz nød / vdi sin Barne fødzel / vaar det end noget lideligere met hende / oc alle glæde dennem her ved / at Gud Almectigste haffde hende saa Naadelige forløst / oc hulpet hende saa got som aff Døden til Liffuet: Men Gud Naade oss / denne glæde warede icke lenge / thi den siette oc tiuende Augusti / falt hun atter vdi siugen igen / met suaar hede oc sting vdi siden / som en pleuresis / haffde hun oc stedze en suar wlidelig tørst / dog vaar hun vdi alt dette saare taalmodig / giorde stedze sin Bøn

 til

til Gud oc raabte om hans Gu-
domelige hielp met saadane ord:
O Gud forbarme dig offuer mig
arme Menniske / O Gud vere
mig naadig / oc hielp mig / som
ieg offte met Hierte sorig / hørde
saadan hendis raab / oc skrig til
Gud/ formanede ieg hende til at
tencke paa den suare Pine/angist
oc banghed/ som Gudz Søn vor
HERRE Jesus Christus leed
vdi vrtegaarden for hendis skyld/
at hand aff stor banghed suete
Blodige taare / oc der effter paa
Kaarset raabte effter forledskel-
se/ oc sagde / mig tørster/ da sua-
rede hun mig saa trøstelig / min
pine oc tørst kand intet lignis ved
Jesu Christi pine oc tørst/thi den
vaar

vaar alt tuſinde fold ſtørre / end
noget Menniſke kand vdtencke el-
ler lide. Der hun nu formercker
gode Frwe/at ſiugen begynte al-
delis at faa offuerhaand/ Bege-
rede hun atter at anamme til ſig
det Høyuerdige Alterens Sa-
cramente / at beſtyrcke ſin Tro
om Gudz Naadige foriettelſe:Oc
ſom Welbyrdige Sten Brahe
formerckte denne hendis ſtore
ſuaghed bleff hand meget bange/
begerer der for ſamme Dag aff-
løſning ved Gudz Ord / oc lader
ſig ocſaa berette met hende / hoſſ
hendis Seng / effter ſom denne
Text vaar forhandlet i Stwen
for dennem/Matth. xj. Kommer
til mig alle i / ſom arbeyde oc ere
beſuaa-

besuaarede / ieg vil vederquege
Eder. Men huad bedrøffuelig
samtale / indbyrdis tacksigelse/
oc forbedelse / her vaar nu strax
effter/imellem Welbyrdige Sten
Brahe/oc Salige Frw Byrgit-
te Rosenkrantz / er mig icke mue-
ligt paa denne tid at vdsige: Thi
den tid Welbyrdige Sten Bra-
he hende forbad / hun vilde for-
lade oc tilgiffue hannem / hues
hand haffde hende i nogen maa-
de fortørnet/oc tackede hende for
den kierlige / liffsalige oc Venlige
omgengelse / hun haffde hafft
met hannem / da suarede hun oc
sagde/ kiere Mand lille/i haffue
mig intet giort imod huilcket ieg
haffuer io forladt / mig haffue i
veret

veret en saare god Mand/ Gud glæde eder i Himmerige for det i haffue leffuet met mig/ oc for alt det gode i haffue mig beuist. Beklagede hand sig saare/ oc sagde/ wi haffue nu leffuet sammen ved tretten Aar / det er mig nu icke vden som it Oyeblick/ for den kierlige omgengelse / wi haffue hafft tilsammen / denne samtale vaar sørgelig oc bedrøffuelig / Gud Almectigste/ naadelige husuale oc trøste denne gode Mand. Alligeuel Salige Frw Byrgitte vaar paa denne tid saare suag/ dog feylde hende huercken paa hendis maal / eller hukommelse/ men haffde saa fornumstige ord oc tale/ at alle maatte sig der paa

forundre: Thi som Folcket vaar nu gaait til Bordz/oc Welbyrdige Sten Brahe bleff ved Sengen hoss hende / disligist hendis Børns Scolemester oc andre flere/begynte hun at tale disse merckelige efterfølgendis Ord: Jeg vil nu giffue mig aldelis Gud i vold / huad heller ieg leffuer eller Døer/da hører ieg hannem til/ oc det skulle i vide/at der som ieg tuingis nogen stund paa mit yderste/ at ieg icke kand tale/ da er dette min endelige suck oc begering/ O HERRE Jesu/ iwdi din Haand befaler ieg min Aand/du Trofaste Gud haffuer mig forløst Jeg haffuer aldelis vedersagit Dieffuelen met alle hans

hans anslag/ oc naar mine Ør-
ne icke kunde høre/mine Øyen ic-
ke kunde see/min Tunge icke kand
tale / da stat mig bi/ du Hellige
Trefoldighed / oc lad den onde
Fiende ingen mact faa met mig/
Amen. Saa begynte hun da/li-
gesom hun tilforn haffde giort/
gantske trøstelige at tale til sin
kiere Hosbonde Erlige W: Sten
Brahe / min kiere Mand lille/
ieg vil nu befale eder den Alsom-
mectigste Gud/gremmer eder in-
tet/Gud forsiuner eder vel / for-
lader icke vore kiere Børn/holder
dem til Gudz fryct/ saa gaar det
dem vel til Liff oc Siel / Beder
ieg eder ocsaa/at i vilde sige vore
kiere Veñer godenat/oc stor tack-

 sigel-

ſigelſe/ for meget got ſom de mig
haffue beuiſt : Der effter velſig=
nede hun ſine Børn/ huer ved ſit
Naffn / Erlig Welbyrdig Otte
Brahe / E : W : Erick Brahe/
E: W: Jørgen Brahe / E: W:
Sophije Brahe/oc befalede den=
nem alle oc huer ſerdelis den all=
mectigſte Gud i vold. Begere=
de hun oc dette aff ſin kiere Hoſ=
bonde / at ſaa mange ſom den=
nem tiente / hand vilde lade den=
nem nyde hende got at/ huilcket/
den gode Mand icke haffuer for=
gæt / ſom deris tienere maa vel
bekiende met all tacknemmelig=
hed/tackede hun deñem ocſaa al=
le ſom vaare hoſſ hende/ oc tiente
hende i denne ſiugdom/kaartelig
at

at ſige/hun forglemte ingen. Oc dette ſkede nu paa denne ſamme Dag / ſom Welbyrdige Sten Brahe/ oc Salige Frw Byrgitte bleffue berettede. Beſøgte hende ocſaa vdi denne hendis ſiugdom/mange Welbyrdige Frwer oc Herrefolck / Gud almectigſte dennem det vel beløne/ oc huſuale i all modgang. Oc effterdi at den hellige Syrach paa minder/ Cap. 38. At mand vdi ſin ſiugdom ſkal icke forſmaa lægen / da haffde Welbyrdige Sten Brahe / ocſaa Bud i Kiøbenhaffn/ effter Høylerde Mand / D: Peder Søffrenſen/ ſom ocſaa ſtrax kom til hende / oc trøſtede ſaare vel / thi der kunde ingen aff oſſ

enda see nogen Opødz tegen paa hende. Men effterdi den Almectige Gud vilde nu kalde hende til sit euige Rige / da vaar her ingen Raad imod Døden / vden Gudz Naade allene/ til huilcken hun gaff sig fuldkommelig / den efftersølgende vge sparede end da Gud Almectigste hende liffuit / dog bleff hun gantske suag den ene Dag effter den anden/ løffuerdagen om Natten/ før end Gud kallede hende om Mandagen / da arbeydede hun gantske mødsommelige/ at her vor ingen huile paa færde / thi giorde hun sin Bøn inderlig til GVD / at hand vilde hende forlædske oc Naadelig forløse : Som ieg da hende

hende forgaff mange trøstelige Ord aff den Hellige Scrifft / oc bad hun vilde dette betencke / at Gudz krafft er mectig i de skrøbelige/at vor HErre vilde nu snart giøre en god ende paa all hendis modgang / oc giffue hende Euig Roo oc huile / da suarede hun met hiertens atraa/oc begering/ O Gud giffue det / Gud giffue det. Der effter begynte ieg at tale dette Vers for hende / aff den Psalme / Christe du est baade Liuss oc Dag/ etc. Wi bede dig O Hellige HERRE Christ: Da fattede hun strax i met mig/vocte oss denne Nat fra Dieffuelsens list / vnd oss i dig den Euige Ro/ giff oss en rolig Nat oc god. Nogen

gen stund her effter / som ieg nu opholt at tale til hende: thi mand icke kand bemøde siugt Folck met for mange ord / Begynte hun aff sig selff at sige / Lader oss nu bede aff Hierte oc Mund / Fader vor du som est i Himmelen / oc læsde redelig indtil enden. Saa indfalt hende disse ord om Christi kaars / Det Hellige Kaars vor HErre selff baar / Jtem / alle Hellgen hoss Gud i Himmelen ere de nu vist / for Christi skyld skede det alleniste / oc icke for nogen deris egen fortienist. Nu tenckte hun icke alleniste paa det Hellige Kaars / huilcket hun nu paa denne tid baar met vor HErre / Men End ocsaa paa den glæde oc herlighed

lighed hun ſkulde haffue hoſſ
GVD effter dette Liff/ thi ſagde
hun diſſe S. Pouels Ord/ Rom.
8. Denne tidz pinactighed/ kand
icke lignis ved den Herlighed/ ſom
ſkal aabenbaris i oſſ. Der ieg
dette hørde/ ſagde ieg til hende:
Kiere Frw Byrgitte / Gud vere
loffuit/ at diſſe Ord kand eder
indfalde / i denne ſtore Pine oc
Banghed ſom i nu lide/ Ja ſagde
hun/ ſkulde ieg icke der tencke paa/
huorledis ſkulde det da haffue ſig
met mig? Der ieg nu ynſkede at
Gud vilde giffue hende den Eui-
ge herlighed / ſuarede hun ſtrax/
O Gud høre det. Siden til raa-
dede ieg hende/ at tacke den euige
GVD/ for hues Velgierninger

hende vaar beuist i deñe Verden/ aff Jorden / Vandet oc Lufften/ der hun hørde ieg talede om Jorden/ sagde hun/ aff Jorden est du kommen / oc Jorden skalt du til. Sagde hun oc strax der effter/ Gud vere loffuit for alt det gode mig er i deñe Verden beuist: Begynte hun oc nogen stund der effter / at tale om denne herlige Bøn/ som den Gudfryctige Konge / Konning Josophat giorde/ der hand vaar bestedt i stor nød/ huilcken Bøn er vdsæt paa disse Danske Rijm: Naar wi i største nøden staa / oc vide ey huort wi skulle gaa/ oc finde huercken hielp eller Raad/ om wi end græde Hiertens Graad: Saa er vort

haab

haab oc Trøst allene / at wi til-
sammen komme huer en / Dig at
paakalde O HERRE GVD /
om hielp effter dit hellige Bud.
Saadanne oc andre merckelige
Ord / haffde salige Frw Byrgit-
te / vdi forbemelte Nat / Oc vdi
denne hendis Siugdom / talede
hun saa got som intet / om disse
Verdslige ting: Thi hun vaar
aldelis mæt oc træt aff dette for-
gengelige Liff / Ja hun sagde off-
te til sin kiere Hosbonde / min kie-
re Mandlille / vaare det icke for
eders skyld / da vilde ieg aldrig
ynske at leffue lenger i denne
Verden. Oc som hand stedse go-
de Mand / iamrede sig oc græd /
for hendis store suaghed oc heff-

 tige

tige Siugdom beklagede sig in-
derlig/ oc sagde/ GUd bedre mig
dette/huilcken Hiertesorg mig nu
er tilslagen: Da suarede Salige
Frw Byrgitte / oc sagde saa trø-
stelig / Ey huad skal dette vere?
Hui lade i saa Mandlille / Jeg
troer i maa vere vnderlig. In
Summa at sige/ Hun vaar me-
get Trøstigere / end alle de som
vaare tilstede hoss hende. Hun
haffde altid bedet Gud / i Med-
gang oc Modgang / at hand icke
vilde tage sin helligAand fra
hende / Men styrcke hende met
en Førstelig oc frimodig Aand/
her vdi bleff hun oc Bønhørt/ at
Gud Almectigste naadelige styr-
ckede hende indtil Enden. Der

det

det stundede nu mod Dagen/om denne samme Løffuerdag Nat/ oc wi fortrøstede oss/ at hun mod Dagen skulde falde i Søffn / da talede hun om denne Lijgpsalme: Naar min tid oc Stund er forhaand / oc sagde disse Ord saa smuct redelig / Jeg vil ingelunde fortuile / Men tencke trolig paa din Død / HErre Christ/ oc dine Saar saa Røde/paa dem saa vil ieg huile. Om Søndag morgenen/ som vaar nu den 8. Septemb. Bleff der huldet Predicken i Stwen hoss hendis Seng / oc vaar samme Predicken/ om de ti Spedalske Mend/ der løbe imod Guds Søn/opløffte deris Røst/ oc sagde / JEsu kiere Mestere /

 For-

Forbarme dig offuer oss. Der hun hørde disse ord/ opløffte hun sine Hender / oc sagde / O JEsu du gode Mestere / Forbarme dig ocsaa offuer mig. Som det vaar nu om Søndagen effter middag/ ved tu slet / bleff det meget hart met hende / saa at de bleffue da alle gantske sorrigfulde/ oc besyn⸗derlige hendis kiere Hosbonde / Hand sette sig paa Sengen hoss hende/oc trøstede hende saare vel vdi Guds Ord/Den sorrigfulde husualede her den Siuge. Kiere Byrgitte / sagde hand / læss nu disse Ord effter mig : Jeg beder dig O HERre Gud/ for dit hel⸗lige Legom oc Blod / At du vilt nu giøre mit Endeligt god/Hielp mig

mig aff all nød/ oc freise mig fra den euige Død. Samme tid bleff hende oc forgiffuen nogle trøstelige Sententzer aff Scrifften/ som disse oc andre: Saa elskte Gud Verden/ at hand gaff sin Enbaarne Søn/ at alle de som tro paa hannem/ skulle icke fortabis/ men haffue det euige Liff. Item/ Saa sant som ieg leffuer/ siger Gud/da vil ieg ingen Synders død/etc. Huilcke ord hun redelig effter sagde. Som det vaar nu mod Afftenen/ tog hun saare til at tyngis/ Laa saa hen den gantske Nat/ at hun icke talde synderlig/ vden at hun offte sig beklagede/ at hun tørstede saare. Om Mandagen mod Dagen/

talede

talede hun disse faa Ord / Eya huilcket Arbeyde er dette? Hun stundede da fra dette Jammerfulde Liff / oc arbeydede paa it andet bedre at bekomme. Siden vaare her icke mange Ord paa færde/ vden at Velbyrdige Sten Brahe / talede meget sørgelig til hende / oc formanede hun vilde suare hannem/ Da kunde mand neppelig acte/ at hun Naffn gaff hannem (Sten lille/ Sten lille) Som wi nu her sørgelig formerckte denne hendis store Amectighed / bleff ieg stedse ved/ at husuale oc bestyrcke hendis bange Hierte / met Guds Ord / ind til hendis sidste Aandfang / De Velbyrdige/ Fromme/ Gudfryctige

tige

tige Folck/ som da tilstede vaare/
giorde offte deris Bøn til GVd/
at hand vilde nu styrcke paa den=
ne tid hendis angerfulde Hierte/
Oc giffue hende en salig Affskeed
aff denne elendige Verden: Den=
ne vor samdrectige Bøn / Ende=
lige Bønhørde den Allmectigste
Gud/ Thi mod Siu slet om Aff=
tenen / forløste vor HERre hen=
de/ at hun met tu eller try smaa
Suck/ vdgaff sin Aand saa læt=
telig / At ingen fornam hun rør=
de noget Lem paa sig. Her vaa=
re nu vden all tuil GVds hellige
Engle tilstede hoss hendis Seng/
oc anammede hendis Siel / oc
førde den til Himmerigis Rige:
Thi hun haffde offte befallet den=

 ne sin

ne sin Siel / vdi vor HErris
JEsu Christi Haand / Oc det
vaar nu visselige ocsaa hendis
sidste Suck oc Begiering. Saa
er nu hendis Siel i Ro oc Glæde
hoss Gud/hendis Legeme skal nu
her huilis/ ind til den Allmectige
Gud opuecker det paa Domme-
dag/ oc da forklarer det/ oc fører
det tilsammen igen met Sielen/
oc bliffuer siden hoss GVd i all
Euighed. Gud vnde oss alle som
igen leffuer/ altid at vere beridde
til Døden / At naar hand kom-
mer / wi da kunde faa en salig
Affgang aff Verden / oc paa
Dommedag en ærefuld Opstan-
delse oc det euige Liff / for JEsu
Christi vor HErris skyld/Amen.
Saa

Saa haffuer nu Eders kierlighed mine fromme Christne/ hørt i denne Predicken/ Først/ at den hellig Aand beueger Menniskens Hierter/ til at tencke paa Døden/ oc at Dødsens betenckelse er/ Besynderlig at see til den aarsage huor vdaff Døden kommer/ Oc huad middel oc raad wi haffue imod Døden: Thi at lige som Gud aff sin Retferdige vrede offuer Synden/ lader oss hen dø/ Saa hielper hand oss op aff Døden igen/ aff sin grundløse Barmhiertighed/ ved vor HErris JEsu Christi lydactighed oc fortieniste. Rom. 6. Døden er Syndsens sold/ men Guds gaffue er det euige Liff i Christo JEsu vor

ſu vor HERre. Huad forſtandighed wi bekomme aff Dødſens betenckelſe / er ocſaa nu kortelige faaregiffuet / ſom er / at wi icke met villie oc forſet giffuer oſſ hen i Synden / Ey heller forhærdis vdi Synden / men leffue ſtedſe i Guds Fryct ; Oc acte en ringe ting om denne Verden / met all ſin Pral oc Herlighed / intet ſtole eller forlade oſſ paa dette Liff / Efftersi det er altſammen ſaa ſaare forgengeligt. Betencker wi oc ſtedſe Døden / da bliffue wi diſſ mere frimodelige at tage imod hannem / naar hand kommer / icke forhale vor Penitentze til det yderſte / Men i tide met en aluorlig Penitentz berede oſſ til Døden/

Døden / wi bliffue aff Dødsens betenckelse Taalmodige vnder Kaarset / wi kedis ved dette Elendige Liff / altid Sucke oc Tørste effter det som er bedre / huilcket er det euige Liff / Oc met den hellige Augustino bede offte / O HERre JEsu Christe / Jeg begerer aff Hiertet at dø / oc haffuer ingen lyst lenger at leffue / Men begerer at affløsis / oc vere met dig HERRE Christe. O HERre JEsu / Anamme min Aand til dig. O du sande Liff / tag min Siel til dig / AMEN.

For det Andet / vdi denne Predicken / haffue wi hørt / huad salige Frw Byrgitte Rosenkrantzis Christelige Leffnet / oc Gude-

lige Endeligt haffuer veret/ at som hun i sin velmact/ haffuer leffuet vdi en sand Guds Fryct/ tenckte stedse paa Dødsens tilkommelse/ oc beridt sig til at tage imod Døden/saa haffuer hun met stor Taalmodighed baaret sit Kaarss/ Ja/hun haffuer stridt en god strid/ fuldkommet sit løb/ oc beholdet Troen: Derfaare er Retferdighedsens Krune hende tilskicket/ huilcken HERren den Retferdige Dommere JEsus Christus/ skal giffue hende paa den yderste Dag/oc icke hende allene/ men ocsaa alle dem/ som elske hans Aabenbarelse/ 1. Tim. 4.

Vor HERris JEsu Christi
Naade vere met oss alle/
Amen/Amen.

Nogle Gudfryctige tancker / som salige Frw Birgitte haffde fattet i Rim / Oc screffuit dennom i sine Bøger.

Iohan: 3.

HVD elskte inderlig Menniskens Køn/
Saa at hand gaff sin eniste Søn/
At alle de paa hannem tro/
Ved hannem skulle haffue den euige ro.

HAd aff at synde oc fryete Gud/
Oc tenck at Døden vil komme/
Forlad den gierne dig giør imod/
Oc fordre huer Mands fromme/
Ey stunde effter dit egit Gaffn/
Saa du din Næste vilde suige/
Baade her oc hisset da leffuer dit Naffn/
Naar du est lagt i Lige.

PAa Jorden ere ingen saa Rige oc From̃e/
At Døden ey maa til dennem komme/
Oc naar de tencker der mindst vppaa/

Saa tagis dennem Liffuit fra/
Derfaare lader oss saa leffue her/
At wi maa leffue i Glæden der.

DEt første wi til Verden fødis/
Da ere wi skickede til at ødis/
Huer Time paa Dagen kortis vor tid/
Huer tenck der paa met største flid/
Paa det at Døden oss ey skal krencke/
Naar wi der aller mindst paa tencke.

Votum D. Byrgittæ R K.

NAar wi aff denne Verden skulle gaa/
Gud vnde oss da at sige saa/
Baade met Hierte oc saa met Mund/
Vdi vor aller sidste stund/
Himmelske Fader vdi din Haand/
Befale wi baade Liff oc Aand/
Oc naar som wi for Dommen skal staa/
Wi da met glæde høre maa/
At Gud oss vilde saa til sig kalde/
Kommer min Faders velsignede alle/
Besidder det Rige eder er bered/
Met mig/ vdaff all Euighed/
Did at komme alle sammen/
Det vnde oss Gud Fader/ AMEN.

EPITAPHIVM

DOMINAE BIRGIT-*TÆ ROSENKRANTZIÆ*,

FOEMINÆ LECTISSIMÆ ET NOBILISSIMAE, VXORI MAGNIFICI DN: STENONIS BRAHAE DE KNVDSTORP, REGNI DANII SENATORIS GRAVISSIMI, VNICE DILECTAE, QVAE IN DOMINO OBDORMIVIT ANNO SALVTIS M. D. LXXXIIX.

MEMORIÆ CONSE- CRATVM.

Vi genus & formæ species, fuit in-
clyta Nymphæ?
Ornati mores, & pietatis amor:
STENONI quæ iuncta BRAHÆ,
facunda iugalem,
Auxit septena posteritate torum:
Hoc BIRGITTA ROSEN tumula-
tur CRANTZA sepulchro
Victa quidem: Mortis vicit at arma fide.

Nam melior superis pars associata triumphat,
Vnde orta est repetens purificata locum.
Hic vbi summa DEI radius sapientia sparsis,
Fulget, & electos plenior aura fouet.
Lux vbi pro tenebris, pro tristi gaudia luctu
Succedunt: Breuibus perpetuata bonis.

EN ROSA quæ folijs fuerat vestita caducis,
Induit æternas glorificata comas.
Fasciolis quæ vincta fuit carnalibus olim,
Et viret, & spirat, mollé CORONA decus.
Quæ quondam fuit ægra, viget: Quæ lassa, refecta est:
Quæ sitijt, lambit fonte salutis aquam.

AT sancti mores, & vita decentius acta,
In miseros largæ dona profusa manus,
Non fictæ testes fidei: Rumore secundo,
Terrenas implent peruolitantq́; plagas.

HÆ tenues etiam cinerum carnisq́; fauillæ,
Inclusæ gremio quæ putruêre soli:

Assur-

Assurgent tandem sursum, vitaq́ recepta,
Portio diuinæ candida messis erunt.
Structa rosas fundat lachrymis sed perlita iustis
Relliquias tantæ quæ tenet vrna ROSÆ.

A. Christiano Machabæo
Alpinate.

Epicedium

LECTISSIMAE MATRONÆ D. BYRGITTÆ ROSENKRANTZ VXORI

Generosi Dn. Stenonis Brahe, Quæ placidè obdormiuit VIIbris 9. Anni 1588.

Positum

STenonis illa Brahe coniunx Byrgitta, corollis
Inclyta quæ roseis nomina gentis habet.
In terris annos tres & sex lustra peregit,
Syncera soli dedita mente DEO.

Postq́ Deum fuit vna suo Byrgitta marito
Spes, desiderium, gloria, vita, salus.
Ergo ipsum quamuis septena prole beârit,
Attamen hoc visum perbreue tempus erat.
Tandem parturiens, febri correpta, gemellos
Dum parit, hinc abiens, huic dedit ossa solo.

A IONA IACOBO.

HAFNIAE
Impreßum per Matthiam Vinitorem.
Anno 1589.

